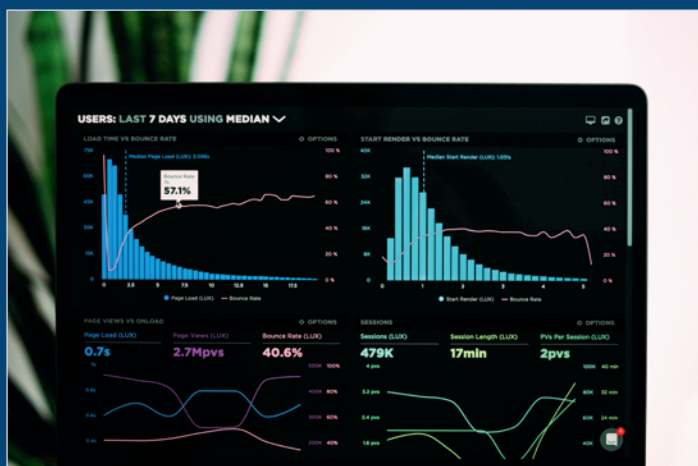

FINANČNÝ MANAŽÉR

Ročník XXIII. • číslo 1 • Periodikum Slovenskej asociácie finančníkov • 2023

SAF Slovenská
asociácia
finančníkov

ISSN 2729-7705

9 772977 00007

FINANČNÝ MANAŽÉR

Ročník XXIII. • číslo 1 • Periodikum Slovenskej asociácie finančníkov • 2023

OBSAH

□ ÚVODNÍK

Miroslav KRAJČOVIČ, člen Správnej rady SAF 3

□ ODBORNÉ A TEORETICKÉ TÉMY

**SUPERODPOČET VÝDAVKOV NA VÝSKUM A VÝVOJ ZA ROK 2021:
OPAKOVANÁ 200-PERCENTNÁ SADZBA PRINIESLA REKORDNÉ
VÝSLEDKY**

Jana ŠNIRCOVÁ 4

**E-FAKTURÁCIA CEZ NÁKUPNÉ PORTÁLY – NÁZOR Z POZÍCIE
DODÁVATEĽA**

Peter DANIEL 20

JE ČAS VENOVAŤ POZORNOSŤ A.I. – PRVÁ ČASŤ

Miroslav KRAJČOVIČ 27

**AKÉ ZMENY V DAŇOVEJ LEGISLATÍVE ČAKAJÚ PODNIKATEĽOV
V NAJBLIŽŠOM OBDOBÍ**

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA MCL, S.R.O. 28

**ZMENY V MOŽNOSTIACH PRI PREDCHÁDZANÍ A RIEŠENÍ
ÚPADKU PODNIKATEĽSKÝCH SUBJEKTOV**

Jana MARKOVÁ 31

□ STRÁNKY SAF

**KALENDÁR PODUJATÍ SAF NA ROK 2023 STRUČNÝ PREHĽAD
SPRÁV A INFORMÁCIÍ SAF** 34

VENUJTE 2% DANÍ SAF 39

POZVÁNKA NA DISKUSIU FINANČNÍKOV 40

□ **ENGLISH SUMMARY** 42

Šéfredaktorka

Ing. Miloslava Zelmanová

Zástupca šéfredaktora

prof. Ing. Peter Krištofík, Ph.D.

Predseda redakčnej rady

doc. RNDr. Eduard Hozlár, CSc.

Členovia redakčnej rady

Ing. Michal Ištók, Ph.D.

JUDr. Ing. Peter Daniel, Ph.D.

Ing. František Chvoštal'

Výkonná editorka

Mgr. Katarína Bálintová

Vydavateľ

Slovenská asociácia finančníkov

Adresa redakcie

Drieňová 3, 821 01 Bratislava

Tel.: +421- 2 - 4363 5667

Fax: +421- 2 - 4363 5667

E-mail: kancelaria@asocfin.sk

Internet: www.asocfin.sk

ISSN 2729-7705

Grafická úprava

LAYOUT, s. r. o., Bratislava

www.layout.sk

Vážení čitatelia,

ak ste sa náhodou už koncom novembra neuložili na zimný spánok, určite neušlo vašej pozornosti, že si práve teraz a osobne môžete vyskúšať umelú inteligenciu. Na internete. Zadarmo. Stačí sa zaregistrovať a možno byť trošku trpezliví, lebo sa mohlo stať, že pre veľký nával ste si museli počkať.

30. novembra 2022 spoločnosť OpenAI oznámila, že optimalizovala jazykové modely pre dialóg cez ChatGPT. 1. decembra spoluzakladateľ OpenAI Sam Altman oficiálne tweetoval o tom, že ChatGPT je v živej prevádzke a požiadal svojich používateľov, aby sa s ním pokúsili hovoriť. Odtedy platforma počas prvého týždňa získala viac ako 1 milión používateľov. A 3. decembra 2022 Elon Musk tweetoval: „ChatGPT je desivo dobrý. Nie sme ďaleko od nebezpečne silnej umelej inteligencie.

Pre porovnanie, na získanie 1 milión používateľov Netflix potreboval 41 mesiacov, Facebook 10 mesiacov a Instagram 2,5 mesiaca. A ChatGPT iba 5 dní ...

Chatovací robot alebo chatbot od OpenAI, s ktorým môžete hovoriť dokonca aj v slovenčine (a tiež v akomkoľvek relevantnom jazyku), spôsobil na internete doslova senzáciu, no mnohých aj trochu vydesil. A čo je to OpenAI?

OpenAI je nezisková organizácia pre výskum umelej inteligencie (AI), ktorá sa zameriava na opatrnú propagáciu a vývoj open-source priateľskej AI spôsobom, ktorý skôr pomôže než uškodí celému ľudstvu. Jej známym produktom je chatbot ChatGPT, schopný diskutovať prakticky na ľubovoľnú tému a vybavený veľkou zásobou znalostí o svete. Ovláda celú Wikipédiu vo všetkých jazykoch. A oveľa viac.

Na počiatku v roku 2015 bolo 7 zakladateľov, nechýbal Elon Musk a Sam Altman. V roku 2018 sa Musk vzdal svojho kresla v predstavenstve s odkazom na „potenciálny budúci konflikt záujmov“ s jeho úlohou generálneho riaditeľa spoločnosti Tesla v dôsledku vývoja umelej inteligencie spoločnosti Tesla pre autá s autonómnym riadením, ale napriek tomu zostal donorom. Sam Altman v súčasnosti zastáva pozíciu CEO.

Ale ... toto som na tomto mieste písať nemal, bol som požiadaný napísať úvodník do tohto časopisu. Ako zvyčajne nestíham, tak čo keby som požiadal ChatGPT aby to urobil za mňa? Ani mu nebudem vysvetľovať, načo sa má zamerať alebo čo má zdôrazniť. Môžem teda očakávať, že úvodník 2023 v časopise Finančný Manažér bude dosť všeobecný. Nevadí. A nebudem sa trápiť ani s dĺžkami a mäkčeňmi, interpunkciou a veľkými písmenami. Avšak od ChatGPT očakávam solídnu slovenčinu, ako inak ...

MK:
napis novorocny uvodnik do casopisu pre podnikovych financnikov je januar 2023

ChatGPT:
Vitajte v novom roku 2023!

Ako podnikatelia a finančníci, vieme, že každý rok prináša nové výzvy a príležitosti. V tomto roku bude mať pandémia COVID-19 stále vplyv na ekonomiku a naše podnikanie, ale veríme, že spoločne prekonáme tieto ťažkosti.

V tomto roku sa budeme musieť prispôbiť novým regulačným opatreniam, ktoré budú mať vplyv na naše podnikanie. Bude dôležité dôsledne sledovať aktuálny vývoj sa regulácie a prispôbiť sa im tak, aby sme zostali v súlade s právnymi požiadavkami.

Tiež sa budeme musieť prispôbiť zmenám v trhovej situácii. Bude dôležité dôsledne sledovať trh a prispôbiť sa zmenám, aby sme mohli čo najlepšie využiť príležitosti a minimalizovať riziká.

V tomto roku by sme tiež mali pokračovať v zvyšovaní našej finančnej gramotnosti a zdokonaľovať naše schopnosti riadiť a investovať naše financie.

Veríme, že spoločne prekonáme všetky výzvy a využijeme príležitosti, ktoré nám tento rok ponúka. Prajeme vám úspešný rok 2023!

*Miroslav Krajčovič
člen Správnej rady SAF*

Superodpočet výdavkov na výskum a vývoj za rok 2021: opakovaná 200-percentná sadzba priniesla rekordné výsledky

Jana ŠNIRCOVÁ

Superodpočet výdavkov na výskum a vývoj v roku 2021 písal už siedmy ročník svojej histórie. Po druhý krát sa slovenským daňovníkom ponúkala možnosť odvrátať si od daňového základu dodatočne ešte 200 % vynaložených výdavkov na vlastný výskum a vývoj, ak dané projekty neboli financované s využitím iných dotačných schém resp. daňových stimulov. Podľa údajov kompletného zoznamu čerpaných superodpočtov v roku 2021 možnosť uplatnenia superodpočtu na výskum a vývoj využilo 494 subjektov, ktoré spoločne čerpali vyše 283 miliónov eur. Pri 21-percentnej sadzbe na dani z príjmov tak tieto spoločnosti ušetrili takmer 60 miliónov eur. Siedmy ročník sa tak stal najúspešnejším v doterajšej histórii slovenského superodpočtu. Článok prináša nové štatistiky čerpania superodpočtu na výskum a vývoj za rok 2021 po kompletizácii zoznamu čerpatelov na webstránke Finančnej správy SR v decembri minulého roka, a to v konfrontácii s predchádzajúcim rokom s rovnakou sadzbou, aj v kontexte celého sedemročného vývoja. Nadväzuje na príspevky v predchádzajúcich číslach časopisu Finančný manažér, kde boli pravidelne zverejňované analýzy spoločnosti CRIF - Slovak Credit Bureau, s. r. o. (ďalej CRIF SK) o čerpaní superodpočtu na Slovensku.

Sedem rokov slovenského superodpočtu na výskum a vývoj v číslach

Superodpočet na výskum a vývoj začal svoju históriu na Slovensku v roku 2015. Vznikol ako nástroj na podporu výskumu a vývoja pre zvýšenie konkurencieschopnosti slovenských daňovníkov bez ohľadu na ich veľkosť, právnu formu či predmet činnosti. Daňovému subjektu dáva možnosť zohľadniť výdavky vynaložené na vlastný výskum a vývoj pri výpočte daňovej povinnosti nielen štandardne (ako daňovo uznaný výdavok pri určení daňového základu), ale aj ako daňovú úľavu aplikovanú na už vyčíslený daňový základ. Za predpokladu, že daňový základ je aj po prípadnom umorovaní daňovej straty kladný a dostatočne vysoký vo vzťahu k uskutočneným výdavkom. Ušetrená daň z príjmov je odmenou za investovanie do výskumu a vývoja a možným zdrojom pre ďalšie investovanie. Táto ponuka má oporu v Zákone č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (§ 30c). Zákon stanovuje podmienky, za ktorých je možné uplatniť si superodpočet, aj jeho sadzbu. V rokoch 2015 – 2017 bolo možné uplatniť si odpočet 25 % vynaložených výdavkov, v roku 2018 sa sadzba zvýšila na 100 % a ďalej každoročne rástla až do roku 2021, kedy zostala zachovaná na úrovni 200 % druhý rok po sebe. Od roku 2022 sa sadzba superodpočtu znovu vracia na úroveň 100 % vynaložených výdavkov. Okrem toho zákon umožňuje uplatniť si v rámci celkového superodpočtu aj odpočet za prírastok výdavkov na výskum a vývoj: prvé tri roky to bolo 25 % z medziročného prírastku a následne 100 % ich medziročného nárastu v porovnaní s dvoma bezprostredne predchádzajúcimi zdaňovacími obdobiami zahrňovanými do odpočtu.

Výsledky najnovšej analýzy dokumentujú, že rok 2021 je v doterajšej histórii superodpočtu na Slovensku najúspešnejším aj počtom subjektov aj objemom čerpaného superodpočtu a uplatnenej predpokladanej úspory na dani z príjmov (tabuľka 1). Podľa údajov kompletného zoznamu čerpaných superodpočtov za rok 2021 možnosť uplatnenia superodpočtu na výskum a vývoj využilo 494 subjektov, ktoré spoločne čerpali vyše

283 miliónov eur. Pri 21-percentnej sadzbe na dani z príjmov tak tieto spoločnosti ušetrili takmer 60 miliónov eur. Priemerný superodpočet dosiahol úroveň 573 tisíc eur. Viac ako 55 % subjektov čerpalo superodpočet vyšší ako 100 tisíc eur, z toho 43 superodpočtov bolo miliónových. Na čelo rebríčka TOP 10 superodpočtov sa po dvoch rokoch úplnej absencie v zozname vrátil U. S. Steel Košice s rekordným, 65-miliónovým superodpočtom.

Tabuľka č. 1: Vývoj základných parametrov superodpočtu (SO) v rokoch 2015-2021

PARAMETER	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
sadzba SO	25 %	25 %	25 %	100 %	150 %	200 %	200 %
počet subjektov	83	112	163	264	373	415	494
celkový objem SO (€)	9 217 010,78	16 484 764,10	40 118 666,20	120 287 336,94	119 533 891,57	171 222 979,37	283 080 421,89
predpokladaná úspora na dani z príjmov (€)	1 937 600,00	3 626 648,10	8 424 919,90	25 260 340,76	25 102 117,23	35 956 825,67	59 446 888,60
priemerná výška SO (€)	111 048,32	147 185,39	246 126,79	455 633,85	320 466,20	412 585,49	573 037,29
minimálny SO (€)	691,16	35,00	18,84	0,06	360,97	7,00	130,36
maximálny SO (€)	1 272 959,41	2 687 063,11	18 472 254,59	44 992 411,66	9 722 311,32	12 437 413,95	65 146 980,24
SO viac ako 100 000 eur – počet	20	28	50	113	189	225	273
SO viac ako 100 000 eur - podiel na počte (%)	24,10	25,00	30,67	42,80	50,67	54,22	55,26
SO menej ako 1 000 eur - počet	2	9	9	8	5	7	4

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Poznámka: Informácie o čerpaní superodpočtu sú verejnosti sprístupnené na základe Zákona o dani z príjmov, ktorý povinnosť zverejniť zoznam daňových subjektov uplatňujúcich si odpočet na výskum a vývoj ukladá Finančnému riaditeľstvu SR. Deje sa tak štandardne trikrát v roku – vždy do konca kalendárneho štvrťroka po štandardných termínoch podávania daňových priznaní za uplynulé zdaňovacie obdobie, ktorými sú koniec marca, júna a septembra. Tieto zoznamy sú hlavným zdrojom pre analýzy čerpania superodpočtu na Slovensku pripravované spoločnosťou CRIF SK.

V porovnaní s prvým rokom existencie tohto nástroja vzrástol počet subjektov o 411, objem uplatneného superodpočtu o takmer 274 miliónov eur a daňová úspora o 57,5 milióna eur. K týmto výsledkom prispela najmä zvyšujúca sa sadzba superodpočtu z pôvodnej neatraktívnej výšky 25 % až na 200 %, ale aj postupné znižovanie daňovej neistoty spojenej s touto formou daňovej úľavy. Aj medziročné porovnanie posledných dvoch období s rovnakou sadzbou vedie k záveru, že superodpočet oslovuje stále viac subjektov a rastie aj objem uplatnených výdavkov na výskum a vývoj.

Vo vývojových trendoch superodpočtu však zaznamenávame anomáliu v rokoch 2019 a 2020. Napriek rastu sadzby aj počtu subjektov, všetky hodnotové parametre v roku 2019 zaznamenali medziročný pokles. A to aj napriek tomu, že počet aj podiel veľkých superodpočtov nad 100 tis. eur kontinuálne rástol, aj vďaka rastu jeho sadzby, a práve v roku 2019 prvýkrát v histórii viac ako polovica subjektov čerpala takéto veľké superodpočty. V roku 2020 objem uplatneného superodpočtu znovu začal rásť, ale maximálny superodpočet tohto roka bol takmer štvornásobne nižší ako v roku 2018 a rovnako priemerný superodpočet nedosiahol úroveň roka 2018,

hoci sadzba sa zdvojnásobila. Tieto paradoxy sú dôsledkom absencie U. S. Steel Košice v zozname uplatnených superodpočtov v rokoch 2019 a 2020, pričom v predchádzajúcich rokoch na tento subjekt pripadala viac ako tretina, resp. takmer polovica uplatneného superodpočtu. Dôvodom bolo dosiahnutie daňovej straty, ktorá mu bránila superodpočet si uplatniť. Táto prekážka znemožnila čerpanie aj mnohým menším subjektom, ktoré predtým úspešne čerpali superodpočet, a v roku 2019 v tom nepokračovali (bolo ich spolu 76, z toho 33 stratových). Podobná situácia nastala tiež v „covidovom“ roku 2020, keď zo zoznamu vypadlo takmer trojnásobne viac už skúsených čerpatelov s daňovou stratou.

V celej histórii slovenského superodpočtu dominujú počtom aj objemom uplatneného superodpočtu zástupcovia priemyselnej výroby nasledovaní subjektmi z IT-sektora. Postupne sa však medzi najúspešnejšími v čerpaní superodpočtu objavovali aj banky. Už od prvého ročníka využívala superodpočet ČSOB, ďalej sa pridali SLSP a VÚB, od roku 2020 aj 365.bank. Nováčikom tohto roka je Tatra banka, pričom absentuje SLSP. Spoločne zabezpečujú v štatistikách superodpočtu pre bankový sektor v posledných rokoch najvyšší priemerný superodpočet medzi nepriemyselnými divíziami SK NACE.

Medziročné porovnanie výsledkov pri rovnakej sadzbe

Zachovanie rovnakej 200-percentnej sadzby superodpočtu v rokoch 2020 a 2021 dáva priestor aj na vzájomné porovnanie výsledkov posledných dvoch rokov (tabuľka 2). Ich vecná porovnateľnosť je ale zásadne ovplyvnená spomínaným návratom U. S. Steel Košice do zoznamu subjektov uplatňujúcich si túto daňovú úľavu. Čerpanie superodpočtu za rok 2021 oproti predchádzajúcemu roku predstavuje prekročenie počtu subjektov o 79 a objemu o takmer 112 miliónov eur. Dynamika rastu počtu subjektov (index 1,19) je podstatne nižšia ako dynamika rastu objemu uplatneného superodpočtu (index 1,653), ale bez návratu U. S. Steel Košice by tieto indexy boli vyrovnaneršie. Aj priemerná výška superodpočtu v roku 2021 v hodnote 573 tisíc eur je vyššia ako v roku 2020 o vyše 160 tisíc eur. Bez účasti U. S. Steel Košice by bol jej prírastok len necelých 30 tisíc eur. Napriek tomu, že návrat U. S. Steel Košice významne zatriasol štatistikami superodpočtu, je potrebné skonštatovať, že aj bez jeho účasti by bol rok 2021 pri zachovanej 200-percentnej sadzbe úspešnejší ako predchádzajúci rok a najúspešnejší v doterajšej histórii.

Tabuľka 2: Porovnanie základných parametrov superodpočtu (SO) za roky 2020 a 2021 - pri rovnakej sadzbe 200 %

PARAMETER	2020	2021	ZMENA	INDEX VÝVOJA	2021 BEZ U. S. STEEL KOŠICE	ZMENA BEZ U. S. STEEL KOŠICE	INDEX VÝVOJA BEZ U. S. STEEL KOŠICE
sadzba SO	200 %	200 %	bez zmeny	bez zmeny	200 %	bez zmeny	bez zmeny
počet subjektov	415	494	79	1,190	493	78	1,188
celkový objem SO (€)	171 222 979,37	283 080 421,89	111 857 442,52	1,653	217 933 441,65	46 710 462,28	1,273
predpokladaná úspora na dani z príjmov (€)	35 956 825,67	59 446 888,60	23 490 062,93	1,653	45 766 022,75	9 809 197,08	1,273
priemerná výška SO (€)	412 585,49	573 037,29	160 451,80	1,389	442 055,66	29 470,17	1,071
minimálny SO (€)	7,00	130,36	123,36	18,623	130,36	123,36	18,623
maximálny SO (€)	12 437 413,95	65 146 980,24	52 709 566,29	5,238	14 232 257,16	1 794 843,21	1,144
SO viac ako 100 000 € - počet	225	273	48	1,213	272	47	1,209
SO viac ako 100 000 € - podiel z celkového počtu	54,22	55,26	1,04	1,019	55,17	0,95	1,018
SO menej ako 1 000 € - počet	7	4	-3	0,571	4	-3	0,571

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

TOP superodpočty

Kým pri nižších sadzbách superodpočtu sme za veľké superodpočty považovali hodnoty uplatnených výdavkov nad 100 tisíc eur, s rastom sadzby pribúdali superodpočty v miliónových hodnotách. Za rok 2021 tak evidujeme až 273 superodpočtov vyšších ako 100 tisíc eur oproti dvadsiatim v roku 2015. Z týchto 273 superodpočtov je až 43 miliónových. Najviac ich je zastúpených v sekcii priemyselnej výroby (25), ale objavujú sa aj v ďalších 6 sekciách (tabuľka 3). Spoločne predstavujú s objemom takmer 201 miliónov eur až 71 % celkového objemu superodpočtu, ktorý pripadá na necelých 9 % subjektov z celkového zoznamu.

Tabuľka 3: **Miliónové superodpočty (SO) za rok 2021**

SK NACE	CELKOVÝ SO (€)	PODIEL NA CELKOVOM SO (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV (%)
Sekcia C - Priemyselná výroba	156 280 429,17	55,21	25	5,06
z toho div. 24 - Výroba a spracovanie kovov	66 501 673,34	23,49	2	0,40
Sekcia J - Informácie a komunikácia	15 188 696,92	5,37	7	1,42
z toho div. 62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	12 880 937,40	4,55	5	1,01
Sekcia K - Finančné a poisťovacie činnosti	13 456 043,46	4,75	4	0,81
Sekcia M - Odborné, vedecké a technické činnosti	5 325 592,67	1,88	2	0,40
Sekcia G - Veľkoobchod a maloobchod	4 754 063,46	1,68	3	0,61
Sekcia N - Administratívne a podporné služby	3 141 927,30	1,11	1	0,20
Sekcia F - Stavebníctvo	2 816 481,55	0,99	1	0,20
Spolu SO nad 1 000 000 eur	200 963 234,53	70,99	43	8,70
Spolu SO	283 080 421,89	100,00	494	100,00

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Medzi miliónovými superodpočtami sa v roku 2021 objavilo aj 6 nováčikov. Polovica je zo sekcie priemyselnej výroby, bankový sektor zasa reprezentuje Tatra banka. Zaujímavosťou je zastúpenie dvoch firiem, ktoré sa zviditeľnili počas pandémie COVID, v tejto šestici miliónových superodpočtov: MultiplexDX Pavla Čekana – autora testov na COVID-19 a Rýchlotest-covid zasa ako spoločnosť ponúkajúca služby testovania a predaj testov. Pre oba subjekty čísla ukazujú (tabuľka 6), že si uplatnili vysoký objem výdavkov na výskum a vývoj vo vzťahu k svojmu obratu (30 %, resp. až takmer 60 % z objemu tržieb), čo im prinieslo – podobne ako KRONOSPANU – efekt v podobe veľmi nízkeho reálneho percenta zdanenia zisku. Rýchlotest-covid dosiahol dokonca nulovú splatnú daň z príjmov napriek takmer dvojmiliónovému účtovnému zisku pred zdanením.

Tabuľka 6: Nováčikovia 2021 s miliónovým superodpočtom (SO)

SUBJEKT	DIV. SKNACE	HLAVNÝ SKNACE	POČET PROJEKTOV	OBJEM SO (€)	TRŽBY (€)	PODIEL SO NA TRŽBÁCH (%)	VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA PRED ZDANENÍM (€)	DAŇ Z PRÍJMOV SPLATNÁ (€)	REÁLNE PERCENTO ZDANENIA (%)
KRONOSPAN, s.r.o.	16	Výroba dosiek a drevených panelov	2	12 965 436,03	123 795 117	10,47	17 105 096	53 528	0,31
SLOVNAFT, a.s.	19	Výroba rafinovaných ropných produktov	5	9 977 622,36	4 067 463 000	0,25	302 965 000	50 224 594	16,58
MultiplexDX, s.r.o.	72	Ostatný výskum a experimentálny vývoj v oblasti prírodných a technických vied	4	2 823 910,96	9 413 994	30,00	4 407 013	345 360	7,84
Tatra banka, a.s.	64	Ostatné peňažné sprostredkovanie	6	1 967 025,74	483 791 000	0,41	193 187 000	43 462 767	22,50
rychlotest-covid s. r. o.	47	Ostatný maloobchod mimo predajní, stánkov a trhov	5	1 960 603,65	3 328 133	58,91	1 949 644	0	0,00
ŽOS Trnava, a.s.	33	Oprava a údržba ostatných dopravných prostriedkov	7	1 547 981,08	78 527 538	1,97	1 175 165	169 343	14,41

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

V prvom zozname priebežných výsledkov za rok 2021 sa na čelo rebríčka postavil tohtoročný nováčik – spoločnosť KRONOSPAN zo Zvolena, ktorý si na svoje dva projekty z oblasti drevárskej výroby hneď v prvom roku uplatnil superodpočet takmer 13 miliónov eur, čo predstavuje viac ako 10 % jeho ročných tržieb aj prevádzkových nákladov. Z rebríčka TOP 10 z daňových priznaní podaných v riadnom termíne zostal však po zverejnení finálnych výsledkov jediným s umiestnením na tretej priečke. V rebríčku sa ale zachovala dominancia reprezentantov priemyslu (8 z 10 subjektov). Prispeli k tomu výdatne aj obe spoločnosti zo skupiny Continental. Najúspešnejším spomedzi nepriemyselných subjektov je spoločnosť ESET z IT-sektora na 6. priečke, tesne nasledovaná zástupcom bankového sektora – spoločnosťou VÚB. Na len 2 % z počtu subjektov pritom pripadá až polovica objemu uplatneného superodpočtu. Na umiestnenie v TOP 10 (tabuľka 4) bol potrebný superodpočet viac ako 3,8 milióna eur.

Tabuľka 4: TOP 10 superodpočtov (SO) za rok 2021

SUBJEKT	DIVÍZIA SK NACE	KÓD SK NACE	HLAVNÝ SK NACE	OBJEM SO (€)	TRŽBY Z PREDAJA PRODUKČIE (€)	POMER SO K TRŽBÁM (%)
U. S. Steel Košice, s.r.o.	24	24100	Výroba surového železa a ocele a ferrozliatin	65 146 980,24	3 589 701 000	1,81
Continental Matador Rubber, s.r.o.	22	22110	Výroba gumených pneumatík a duží; protektorovanie a oprava pneumatík	14 232 257,16	1 038 904 000	1,37
KRONOSPAN, s.r.o.	16	16210	Výroba dosiek a drevených panelov	12 965 436,03	123 795 117	10,47
SLOVNAFT, a.s.	19	19200	Výroba rafinovaných ropných produktov	9 977 622,36	4 067 463 000	0,25
Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	29	29320	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá	7 908 824,28	270 135 000	2,93
ESET, spol. s r.o.	62	62090	Ostatné služby týkajúce sa informačných technológií a počítačov	7 011 559,78	564 482 011	1,24
Všeobecná úverová banka, a.s.; skrátený názov: VÚB, a.s.	64	64190	Ostatné peňažné sprostredkovanie	6 421 524,80	480 769 000	1,34
MTS, spol. s r.o.	28	28220	Výroba dvíhacích a manipulačných zariadení	6 194 287,52	57 109 630	10,85
TATRAVAGÓNKA a.s.	30	30200	Výroba železničných lokomotív a vozového parku	5 811 052,00	455 113 314	1,28
BSH Drives and Pumps s.r.o.	27	27110	Výroba elektrických motorov, generátorov a transformátorov	3 814 112,00	162 463 853	2,35

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

V tabuľke 5 prinášame konfrontáciu čerpania superodpočtu TOP 5 subjektov v obdobiach s 25-percentnou sadzbou oproti obdobiam s vyššími sadzbami superodpočtu. S výnimkou U. S. Steel Košice sa z pôvodnej TOP 5 v roku 2021 už neobjavuje žiadna spoločnosť. Z obdobia rokov 2015 – 2017 sa ešte v roku 2018 udržala TATRAVAGÓNKA a Plastic Omnium Auto Exteriors sa do prvej päťky znovu vrátil v roku 2020. V obdobiach s vyššími sadzbami sa každoročne držia v TOP 5 obe spoločnosti skupiny Continental. Pôvodne silná divízia 24 – Výroba a spracovanie kovov v roku 2020 v prvej päťke zastúpená nie je. Už v roku 2019 sa v zoznamoch neobjavil dovtedajší líder rebríčka U. S. Steel Košice a v roku 2020 vypadli aj Železiarne Podbrezová. Stálicou od roku 2018 do 2020 bol ESET. Novinkou roka 2020 zasa zástupca finančných inštitúcií – VÚB. Celkovo ale TOP 5 ani v roku 2020, podobne ako v roku 2019, nepresiahlo hodnotu superodpočtu uplatneného prvou päťkou v roku 2018, napriek rastu sadzby superodpočtu. Absencia U. S. Steel Košice bola citelná. Jeho návrat do zoznamu uplatnených superodpočtov za rok 2021 znamenal navýšenie čerpanej sumy o viac ako 65 miliónov eur, čo mu prinieslo opätovné prvenstvo v rebríčku aj rekordný objem superodpočtu. Až s jeho opätovnou účasťou objem superodpočtu prvej päťky presiahol úroveň z roku 2018. Spolu tak TOP 5 v roku 2021 mali podiel na celkovom uplatnenom superodpočte takmer 40 %. Posledný ročník v TOP 5 patrí výhradne priemyslu, aj vďaka dvom nováčikom, ktorí v nej zaujali miesto: KRONOSPAN z drevárskeho priemyslu a rafinéria Slovnaft.

Tabuľka 5: TOP 5 superodpočtov (SO) v jednotlivých rokoch doterajšej histórie SO

OBDOBIE 2015 - 2017 SADZBA 25 %		2018 SADZBA 100 %		2019 SADZBA 150 %		2020 SADZBA 200 %		2021 SADZBA 200 %	
SUBJEKT	OBJEM SO (€)	SUBJEKT	OBJEM SO (€)	SUBJEKT	OBJEM SO (€)	SUBJEKT	OBJEM SO (€)	SUBJEKT	OBJEM SO (€)
U. S. Steel Košice, s.r.o.	22 288 173,39	U. S. Steel Košice, s.r.o.	44 992 411,66	Continental Matador Rubber, s.r.o.	9 722 311,32	Continental Matador Rubber, s.r.o.	12 437 413,95	U. S. Steel Košice, s.r.o.	65 146 980,24
TATRA-VAGÓNKA a.s.	3 841 147,00	Continental Matador Rubber, s.r.o.	5 714 769,36	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	6 475 756,39	Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o.	10 473 070,56	Continental Matador Rubber, s.r.o.	14 232 257,16
Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o.	2 479 254,40	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	5 368 468,68	ESET, spol. s r.o.	6 448 085,21	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	8 098 201,38	KRONO-SPAN, s.r.o.	12 965 436,03
Nokia Slovakia, a.s.	2 038 708,77	TATRA-VAGÓNKA a.s.	3 684 712,00	Nokia Slovakia, a.s.	3 797 995,45	VÚB, a.s.	7 435 657,09	SLOVNAFT, a.s.	9 977 622,36
BSH Drives and Pumps s.r.o.	1 864 591,73	ESET, spol. s r.o.	3 595 889,56	Železiarne Podbrezová a.s.	3 096 759,15	ESET, spol. s r.o.	6 452 066,60	Continental Automotive Systems Slovakia s.r.o.	7 908 824,28
Spolu TOP 5	32 511 875,29	Spolu TOP 5	63 356 251,26	Spolu TOP 5	29 540 907,52	Spolu TOP 5	44 896 409,58	Spolu TOP 5	110 231 120,07
Celkový objem SO	65 820 441,08	Celkový objem SO	120 287 336,94	Celkový objem SO	119 533 891,57	Celkový objem SO	171 222 979,37	Celkový objem SO	283 080 421,89

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

U. S. Steel Košice – najúspešnejší v histórii superodpočtu

Spoločnosť U. S. Steel Košice sa uchádzala o superodpočet od prvého roku jeho existencie. Začínala so sumou málo prevyšujúcou 1 milión eur, čo v roku 2015 znamenalo jednu osminu celkového čerpaného superodpočtu. To bol súčasne jediný rok, keď jej účasť v zozname neznamenal prvinstvo v rebríčku. Predbehla ju akciová spoločnosť KONŠTRUKTA Industry.

Aj pri pôvodnej sadzbe superodpočtu 25 % U. S. Steel Košice v roku 2017 dokázal čerpať viac ako 18 miliónov eur, čo v tom roku predstavovalo takmer polovicu celonárodného uplatneného superodpočtu. Rast sadzby na 100 % umožnil spoločnosti uplatniť si v daňovom priznaní za rok 2018 až necelých 45 miliónov eur, čo znamenalo takmer 40 % celkového objemu superodpočtu. Využitiu ďalšieho rastu sadzby už zabránila účtovná aj daňová strata spoločnosti v rokoch 2019 a 2020. Aj v týchto rokoch neuplatnené objemy superodpočtu si však mohla uplatniť v roku 2021, ktorý bol pre spoločnosť mimoriadne úspešným. V daňovom priznaní za zdaňovacie obdobie 2021 si tak uplatnila superodpočet v objeme 65 146 980,24 eur, hoci podľa výročnej správy celková výška nákladov, ktoré splnili podmienky pre superodpočet v tomto roku, bola iba 13,9 milióna eur. Superodpočet čerpala na 57 projektov, z ktorých len päť malo začiatok riešenia v roku 2021. Najväčší počet projektov začala riešiť v rokoch 2018 - 2020.

Tohtoročný historický rekord U. S. Steel Košice v doterajších štatistikách superodpočtu predstavuje však už len 23-percentný podiel na jeho celkovom objeme. Aj to svedčí o fakte, že superodpočet postupne oslovuje viac a viac subjektov a podporuje rast objemu investícií do výskumu a vývoja.

Štatistiky superodpočtu za rok 2021

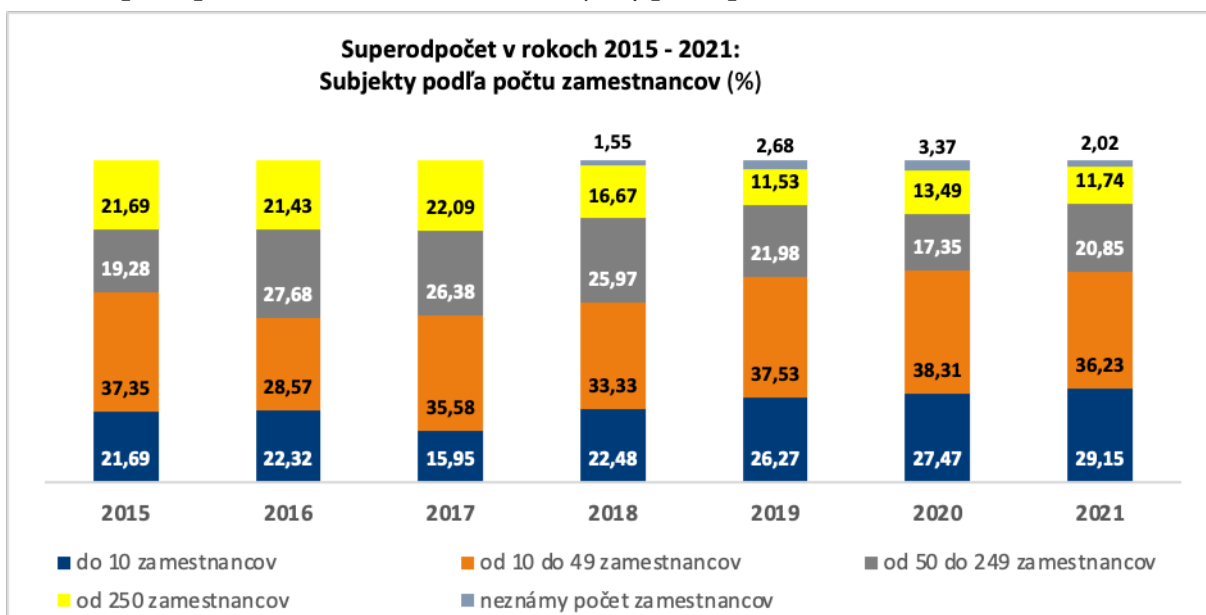
Z hľadiska právnych foriem podnikania sa každoročne mierne zvyšuje zastúpenie spoločností s ručením obmedzeným, pričom v roku 2021 už prekročil ich podiel 80 %. Podiel akcioviek, naopak, v porovnaní s prvými

obdobiami mierne klesá, hoci naposledy sme zaznamenali medziročný vzostup z 15 % na 16 %. Pritom eseročky dosiahli významný podiel aj na objeme čerpaného superodpočtu - len o 5 percentuálnych bodov nižší ako ich podiel na počte subjektov (v predchádzajúcom ročníku bol rozdiel tiež len 8 percentuálnych bodov). Vďaka za to najmä veľkým spoločnostiam, ktoré majú túto právnu formu podnikania, veď v TOP 10 je až 7 eseročiek. Podieľať sa však na tom môže aj zvyšujúca sa daňová istota tohto nástroja, aj dostupnosť relevantného poradenstva pre jeho využívanie tiež menšími spoločnosťami.

Ostatné právne formy sa vyskytovali aj v tomto roku len ojedinele: tri komanditné spoločnosti, jedna príspevková organizácia, dve záujmové združenia právnických osôb a šesť fyzických osôb podnikateľov. Novinkou tohto ročníka je prvá európska spoločnosť v zozname subjektov čerpajúcich superodpočet. Naopak, zo zoznamu vypadlo družstvo, združenie, jednoduchá spoločnosť na akcie aj zahraničná právnická osoba. Po prekvapení roku 2018, keď sa do čerpania superodpočtu zapojilo až 14 fyzických osôb podnikateľov, v roku 2019 poklesol ich absolútny počet o jedného a naďalej klesá, v roku 2021 dokonca iba na 6 subjektov. V prvých rokoch bol ich výskyt v zozname uplatnených superodpočtov skôr raritou: v roku 2015 sa osmelil len jeden takýto subjekt, v roku 2016 žiadny a v roku 2017 tri. Ďalšie štatistiky boli realizované prevažne nad databázou 491 subjektov (s ohľadom na nedostupnosť relevantných údajov za 3 fyzické osoby).

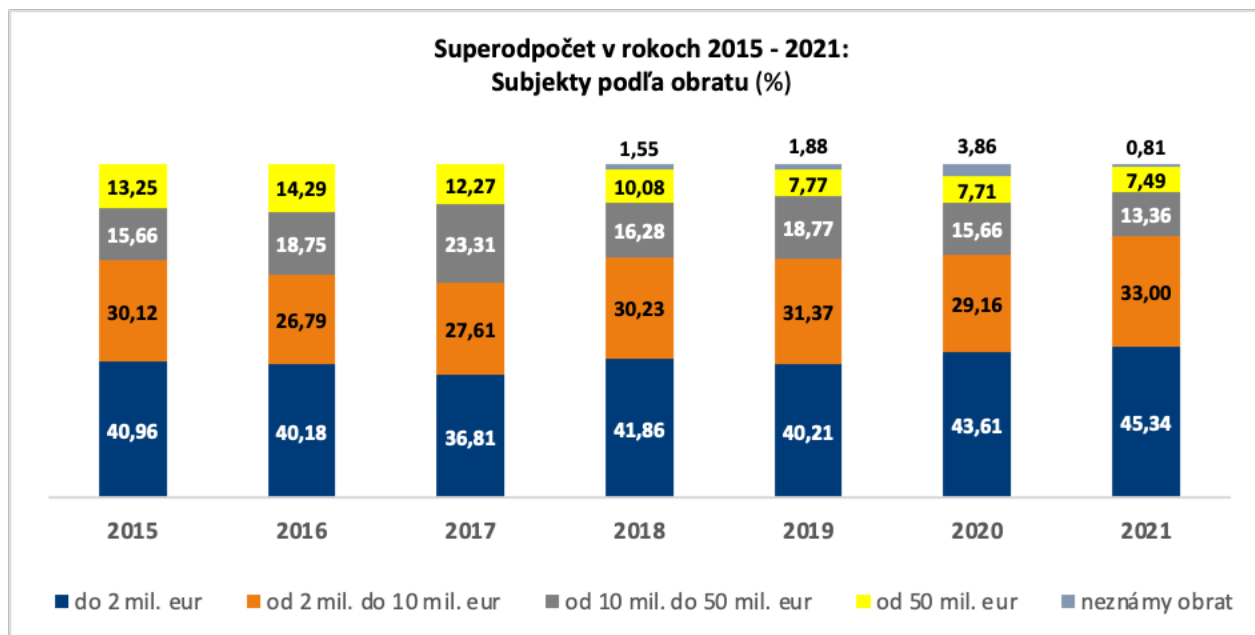
Zastúpenie subjektov v rukách zahraničného kapitálu v roku 2021 dosiahlo necelú štvrtinu, čo je porovnateľné s predchádzajúcim rokom, kedy bolo najnižšie. 121 týchto spoločností si však uplatnilo až vyše 63 % z celkového objemu superodpočtu, kým v roku 2019 a 2020 to bolo pod 60 %, ale v roku 2018 až okolo 70 %. Domáci vlastníci zaostávajú s podielom na objeme superodpočtu, vo firmách zahraničných vlastníkov sa sústreďuje relatívne viac superodpočtu ako v subjektoch s domácim kapitálom. Môže to svedčiť o ich väčšej chuti investovať do výskumu a vývoja, ale môže to byť „len“ dôsledok väčšej odvahy intenzívnejšie využívať tento nástroj podpory bez strachu z rizika daňových kontrol posudzujúcich nárok na superodpočet, opierajúc sa o skúsenosti svojich zahraničných matiek. V kategórii superodpočtov nad 1 milión eur však naďalej prevažujú subjekty vo vlastníctve zahraničných osôb. Medzi 43 subjektmi je ich až 23 a čerpali spolu 76 % z celkového objemu miliónových superodpočtov, čo je zhruba na úrovni roka 2020 aj 2019, ale o cca 10 percentuálnych bodov menej ako v roku 2018. V roku 2020 si po prvýkrát v histórii superodpočtu túto formu daňovej úľavy uplatnil subjekt vo väčšinovom vlastníctve štátu – spoločnosť Eustream. V roku 2021 už superodpočet nečerpala, ale v zozname sa objavili iné tri spoločnosti vo vlastníctve štátu.

Graf č. 1: Superodpočet v rokoch 2015 – 2021: Subjekty podľa počtu zamestnancov (%)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Graf č. 2: Superodpočet v rokoch 2015 – 2021: Subjekty podľa obratu (%)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Regionálne rozloženie čerpaných superodpočtov podľa krajov zaznamenalo v roku 2020 výraznejšie posilnenie Bratislavského kraja, ktorý takmer 38-percentným podielom na počte subjektov zaznamenal historicky najvyššie zastúpenie. V roku 2021 jeho podiel klesol len nepatrne – o jeden percentuálny bod a naďalej si udržiava prvenstvo v počte subjektov s výrazným náskokom pred Žilinským a Trenčianskym krajom. Počtom subjektov znížil svoje zastúpenie Banskobystrický kraj a tiež Košický kraj, ktorého podiel na počte subjektov klesol pod 10 %. Ale v objeme uplatneného superodpočtu sa zásluhou U. S. Steel vyrovnal Bratislavskému kraju, keď oba alokovali po necelých 29 % z celkového objemu superodpočtu za rok 2021.

Za pozitívnu správu považujeme rast zastúpenia najmenších veľkostných kategórií subjektov, ktoré sa uchádzajú o podporu výskumu a vývoja formou superodpočtu. Podľa kritéria počtu zamestnancov (graf 1) mikropodniky do 10 zamestnancov zvýšili svoje zastúpenie už na takmer 30 % a podľa kritéria obratu (graf 2) subjekty s obratom do 2 miliónov eur si svoj podiel na počte subjektov opätovne posilnili - až na vyše 45 %. Pritom na ne pripadá takmer 14 % z objemu čerpaného superodpočtu. V oboch kritériách ide o historicky najvyššie zastúpenie mikropodnikov v zoznamoch superodpočtov. Kým v kategóriách podľa obratu im patrí početnosťou aj prvenstvo, a to v každom roku, v kategóriách podľa počtu zamestnancov sú od roku 2019 druhou najpočetnejšou skupinou, keď prvenstvo patrí subjektom s počtom zamestnancov od 10 do 49. Zastúpenie subjektov bez zamestnancov v rámci kategórie do 10 zamestnancov v roku 2020 už bolo takmer polovičné, ale v roku 2021 sa opäť znížilo na úroveň roka 2019 (cca tretina z danej veľkostnej kategórie). Najvyrovnannejšie podiely na počte a objeme majú subjekty s obratom 2 – 10 miliónov eur, a to na úrovni cca tretiny. Viac ako polovica objemu uplatneného superodpočtu pripadá na subjekty s obratom nad 50 mil. eur. Počtom najväčšia kategória zamestnancov (nad 250) participuje na objeme uplatneného superodpočtu podielom až takmer dve tretiny.

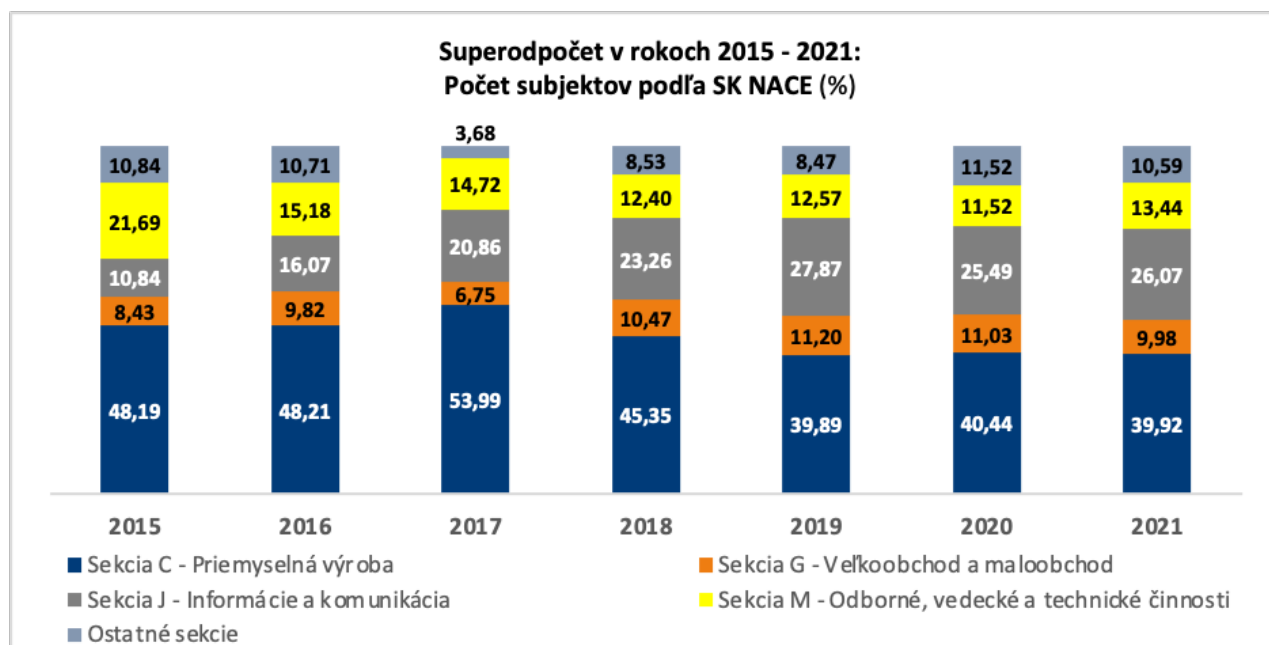
Analýzu odvetvového smerovania superodpočtu sprostredkuje porovnanie sekcií SK NACE v počte subjektov uplatňujúcich si superodpočet (graf 3) a v objeme čerpaného superodpočtu (graf 4) za rok 2021, aj porovnanie oboch parametrov naprieč sedemročnou históriou.

Vo výsledkoch za rok 2021 si zachovala prvenstvo v početnosti aj objeme sekcia C - Priemyselná výroba: zahŕňa takmer 40 % subjektov, ktoré si uplatnili 67 % z celkového objemu superodpočtu. Týmto výsledkom však sekcia C opäť klesla v početnosti pod 40 % - na úroveň roka 2019, čo sú v histórii najnižšie zastúpenia repre-

zentantov priemyselnej výroby v zoznamoch uplatnených superodpočtov. Aj sekcia obchodu po dvoch rokoch 11-percentných podielov na počte znova klesla pod 10 %. Naopak, polepšili si IT-sekcia a sekcia odborných, vedeckých a technických činností. Výrazné rozdiely v pomeroch počtov subjektov zastúpených z jednotlivých sekcií sme však nezaznamenali ani v roku 2021. V podieloch na objeme čerpaného superodpočtu sa objavili výraznejšie vývojové zmeny a práve s opačnou tendenciou ako v počte subjektov: po dvoch rokoch, kedy bola sekcia priemyselnej výroby zastúpená len pod úrovňou 60 %, v roku 2021 stúpol jej podiel na 67 %, a to na úkor IT-sekcie a sekcie odborných, vedeckých a technických činností. Tento výsledok dokumentuje, že zástupcovia týchto sekcií čerpali v priemere nižšie superodpočty ako priemyselné podniky. Prispel k tomu najmä návrat U. S. Steel Košice do zoznamu uchádzačov o superodpočet.

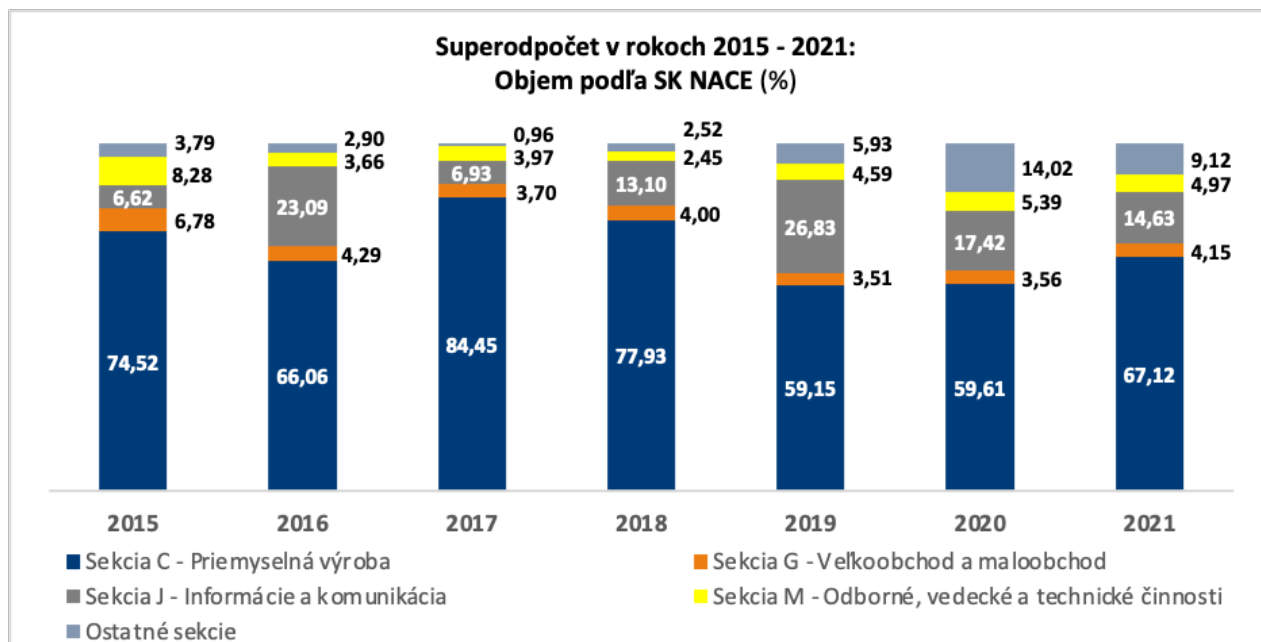
Najviac prostriedkov z celkového objemu superodpočtu smerovalo do priemyslu v roku 2017 (takmer 85 %). Uvoľnený priestor už v roku 2019 zaplnila sekcia J – Informácie a komunikácia, ale v roku 2020 rástla iba o 2 subjekty a jej podiel na počte tak klesol z necelých 28 % na štvrtinu. Ešte výraznejšie – až takmer o 10 percentuálnych bodov však klesol jej podiel na objeme čerpaného superodpočtu. Kým v roku 2019 sa medziročne zdvojnásobila suma uplatneného superodpočtu subjektmi z tejto sekcie, v roku 2020 už nedosiahla úroveň predchádzajúceho roku. Jej úbytok kompenzovali v malej miere subjekty zo sekcie M, ale najmä sekcie zhrnuté do kategórie „ostatné“, kde čoraz významnejší vplyv nadobúdala sekcia finančných inštitúcií (sekcia K). Podiel sekcie M – Odborné, vedecké a technické činnosti po rokoch postupného poklesu dosiahol v roku 2021 takmer 13,5-percentné zastúpenie v počte subjektov, ale napriek zvýšeniu čerpania v absolútnom vyjadrení o takmer 5 miliónov eur si mierne pohoršil v podiele na uplatnenom objeme superodpočtu oproti roku 2020 (pod 5 %).

Graf č. 3: Superodpočet v rokoch 2015 – 2021: Počet subjektov podľa SK NACE (%)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Graf č. 4: Superodpočet v rokoch 2015 – 2021: Objem podľa SK NACE (%)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Najúspešnejšou priemyselnou divíziou v objeme čerpaného superodpočtu (tabuľka 7) sa stala vďaka návratu U. S. Steel Košice divízia 24 – Výroba a spracovanie kovov s takmer štvrtinovým podielom na celkovom objeme superodpočtu a najvyšším priemerným superodpočtom vo výške takmer 17 miliónov eur. Menej ako tretinu oproti jej objemu si uplatnila druhá najúspešnejšia divízia – divízia 28 – Výroba strojov a zariadení, kde sa na takmer 8-percentný podiel muselo nazbierať až 50 subjektov, čím táto divízia získala zasa prvenstvo v počte subjektov (podiel viac ako 10 % na celkovom počte v zozname). Oproti roku 2020 pribudol v tejto divízii len jeden subjekt, ale čerpanie sa zvýšilo o vyše 3 milióny eur. Viac ako 5-percentný podiel na objeme superodpočtu mali ešte divízia 22 – Výroba výrobkov z gumy a plastu (v roku 2020 až 7,6 %) a divízia 29 – Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov, ktorej v roku 2020 patrilo prvenstvo s najväčším podielom na objeme superodpočtu (až necelých 14 %). Vďaka Sloznaftu, ktorý si po prvý raz v roku 2021 uplatnil superodpočet, je druhým najvyšším priemerným superodpočtom zastúpená divízia 19 – Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov.

Tabuľka č. 7: Superodpočet (SO) 2021: Vybrané divízie sekcie C – Priemyselná výroba

VYBRANÉ DIVÍZIE SEKIE C	CELKOVÝ SO (€)	PODIEL NA CELKOVOM SO (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV (%)	PRÍEMERNÝ SO (€)
16 - Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	13 308 320,57	4,70	3	0,61	4 436 106,86
19 - Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	9 977 622,36	3,52	1	0,20	9 977 622,36
20 - Výroba chemikálií a chemických produktov	4 979 497,02	1,76	11	2,24	452 681,55
22 - Výroba výrobkov z gumy a plastu	15 433 265,19	5,45	7	1,43	2 204 752,17
24 - Výroba a spracovanie kovov	67 174 949,53	23,73	4	0,81	16 793 737,38
25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	7 994 274,05	2,82	31	6,31	257 879,81

26 - Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	7 022 706,77	2,48	14	2,85	501 621,91
27 - Výroba elektrických zariadení	8 671 449,69	3,06	27	5,50	321 164,80
28 - Výroba strojov a zariadení	21 854 651,06	7,72	50	10,18	437 093,02
29 - Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	14 484 176,18	5,12	7	1,43	2 069 168,03
30 - Výroba ostatných dopravných prostriedkov	5 822 076,40	2,06	2	0,41	2 911 038,20
32 - Iná výroba	4 502 528,74	1,59	7	1,43	643 218,39
Sekcia C - Priemyselná výroba	189 990 698,01	67,12	196	39,92	969 340,30

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Nováčik KRONOSPAN zasa prispel k tretiemu najvyššiemu priemernému superodpočtu, ktorý dosiahla divízia 16 – Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku. Jej tri subjekty čerpali viac ako 13 miliónov eur, čo predstavuje necelých 5 % celkového objemu superodpočtu, KRONOSPAN však čerpal sám takmer 13 miliónov eur z tejto čiastky. V počte subjektov sa na druhom mieste umiestnila divízia 25 – Výroba kovových konštrukcií (31 subjektov) a na treťom divízia 27 – Výroba elektrických zariadení s 27 zástupcami, ktorí ale spolu čerpali iba 3 % superodpočtu.

V parametroch počtu subjektov však akékoľvek priemyselné divízie prebehla aj v roku 2021 divízia 62 – Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby, ktorej 108 subjektov si uplatnilo 34,5 milióna eur, čo znamená viac ako 12 % celkového objemu superodpočtu. V predchádzajúcom roku mala iba 90 reprezentantov v zozname, ktorí spolu čerpali 15 % superodpočtu. Priemernú výšku superodpočtu zvýšili medziročne pri rovnakej sadzbe z necelých 285 tisíc eur na takmer 320 tisíc eur (tabuľka 8).

Tabuľka č. 8: Superodpočet (SO) 2021: Vybrané divízie mimo sekcie C – Priemyselná výroba

VYBRANÉ DIVÍZIE SK NACE	CELKOVÝ SO (€)	PODIEL NA CELKOVOM SO (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV (%)	PRIEMERNÝ SO (€)
46 - Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	9 136 530,55	3,23	37	7,54	246 933,26
62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	34 548 906,00	12,21	108	22,00	319 897,28
64 - Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	13 456 043,46	4,75	4	0,81	3 364 010,87
70 - Vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia	2 194 636,66	0,78	13	2,65	168 818,20
71 - Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	3 201 652,41	1,13	23	4,68	139 202,28
72 - Vedecký výskum a vývoj	8 115 851,55	2,87	21	4,28	386 469,12
86 - Zdravotníctvo	1 369 322,45	0,48	10	2,04	136 932,25
Sekcia C - Priemyselná výroba	189 990 698,01	67,12	196	39,92	969 340,30
ostatné SK NACE	21 039 814,80	7,43	79	16,09	266 326,77
Spolu	283 053 455,89	100,00	491	100,00	576 483,62

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Nové subjekty uplatňujúce si superodpočet za rok 2021

K subjektom, ktoré už v minulosti superodpočet na výskum a vývoj využili, pribudlo v tomto roku v prvom zozname 49 nováčikov, v druhom zozname ďalších 87 nových záujemcov a v poslednom zozname z daňových priznaní odložených až do septembra ešte 4 subjekty. Spolu 140 nováčikov si uplatnilo superodpočet vo výške takmer 52 miliónov eur, čím ušetrili na dani z príjmov pri sadzbe 21 % až takmer 11 miliónov eur. Počet nováčikov tak už druhý rok po sebe klesá, najviac ich bolo v roku 2019, kedy sadzba vzrástla zo 100 % na 150 %. Predpokladáme však, že ďalšiemu rastu nových záujemcov nebránila sadzba, ktorá naďalej rástla až na 200 %, ale hospodársky náročné roky koronakrízy a nadväzujúcej surovinovej krízy. Potešiteľné je, že medziročne vzrástol objem nováčikmi uplatneného superodpočtu aj v najnovšom ročníku, kedy sa už sadzba nezvyšovala, a to z 38,5 milióna eur na takmer 52 miliónov eur. Na čerpanie tohto objemu superodpočtu si pripravilo 91 subjektov jeden projekt, 21 subjektov dva projekty, ale napr. jeden z nováčikov až 10 projektov v celkovej výške cca 335 tisíc eur. Až 68 nováčikov (v predchádzajúcom roku to bolo 67) si uplatnilo superodpočet vyšší ako 100 tisíc eur, z toho 6 superodpočtov bolo viac ako milión eur (v predchádzajúcom roku až 8). Maximálny superodpočet medzi nováčikmi patrí drevárskej spoločnosti KRONOSPAN so sídlom vo Zvolene. V zozname nováčikov sa nachádzajú prevažne spoločnosti s ručením obmedzeným (116) a akciovky (19). Pribudli dve fyzické osoby - podnikatelia, jedno záujmové združenie právnických osôb, aj jedna európska spoločnosť a komanditná spoločnosť. Kým podiel akcioviek na počte nedosahuje ani 14 %, z objemu uplatneného superodpočtu na ne pripadá až 31 %. Podiel eseročiek na čerpaní superodpočtu dosahuje viac ako dve tretiny. Ďalšie štatistiky nováčikov sme realizovali prevažne nad databázou 138 subjektov (s ohľadom na nedostupnosť relevantných údajov za 2 fyzické osoby).

Takmer 40 % nových subjektov sídli v Bratislavskom kraji (54) a pripadá na ne takmer polovica superodpočtu nováčikov (47,95 % oproti 46,48 % v predchádzajúcom roku). Najnižšie zastúpenie na počte nováčikov má Banskobystrický kraj (4 subjekty, čo je ešte o jeden menej ako v predchádzajúcom roku), ale kým v roku 2020 mal aj najnižší podiel na objeme superodpočtu, 13-miliónový nováčik KRONOSPAN mu v roku 2021 zabezpečil druhé miesto medzi kraji s podielom viac ako štvrtina uplatneného superodpočtu nováčikov. Oveľa nižšie podiely pripadajú na ostatné kraje, z nich najviac na Trenčiansky kraj: 23 nováčikov s podielom vyše 7 % na objeme superodpočtu. Najmenej nováčikov pribudlo z Prešovského kraja, kde čerpalo 6 subjektov necelé 2 % z celkového objemu superodpočtu.

Viac ako štvrtina nováčikov je ovládaná zahraničným kapitálom, ale pripadá na ne vyše 70 % objemu superodpočtu nováčikov, v absolútnej výške 36,5 milióna eur. V tomto nastala výrazná zmena oproti predchádzajúceho roku, kedy zahraničným vlastníkom patrilo len 17 % nováčikov s čerpaním viac ako 15 miliónov eur, čo znamenalo iba 40-percentný podiel na objeme superodpočtu nováčikov. Nižší bol iba v roku 2019 (necelých 36 %).

Viac ako 56 % z celkového počtu prvýkrát čerpajúcich subjektov v roku 2021 pripadá na subjekty s obratom do 2 mil. eur, čo je najviac v doterajšej histórii sledovania nováčikov. Ich absolútny počet ale medziročne jemne poklesol – o dva subjekty. V rámci tejto veľkostnej kategórie sa štruktúra posunula v prospech tých najmenších, s obratom do 1 mil. eur. V ostatných obratových kategóriách nenastali výraznejšie zmeny. Naopak, vývoj v kategórii mikropodnikov podľa počtu zamestnancov znamenal posilnenie ich podielu z doterajšej úrovne necelej tretiny na takmer 43 %, medziročne pribudlo o 7 nováčikov viac. Tento prírastok sa ale na rozdiel od predchádzajúceho obdobia kumuloval najmä v podkategórii subjektov s počtom zamestnancov 5 – 9, v kategórii bez zamestnancov poklesol počet o 10 subjektov. Rástol počet, ale len o 4 subjekty, aj v kategórii subjektov s počtom zamestnancov 50 - 249. V ostatných veľkostných kategóriách sa znižovali počty nováčikov.

Z hľadiska sektorovej príslušnosti je väčšia vyrovnanosť v dynamike vývoja počtu subjektov (graf 5) ako v dynamike vývoja objemu superodpočtu (graf 6). Sekcia C – Priemyselná výroba sa v podiele na počte vrátila na úroveň tretiny - ako tomu bolo v roku 2019, ale kým v tom roku mala aj rovnaký tretinový podiel na objeme superodpočtu nováčikov, tak v roku 2021 si v objeme čerpaného superodpočtu výrazne polepšila a dosiahla

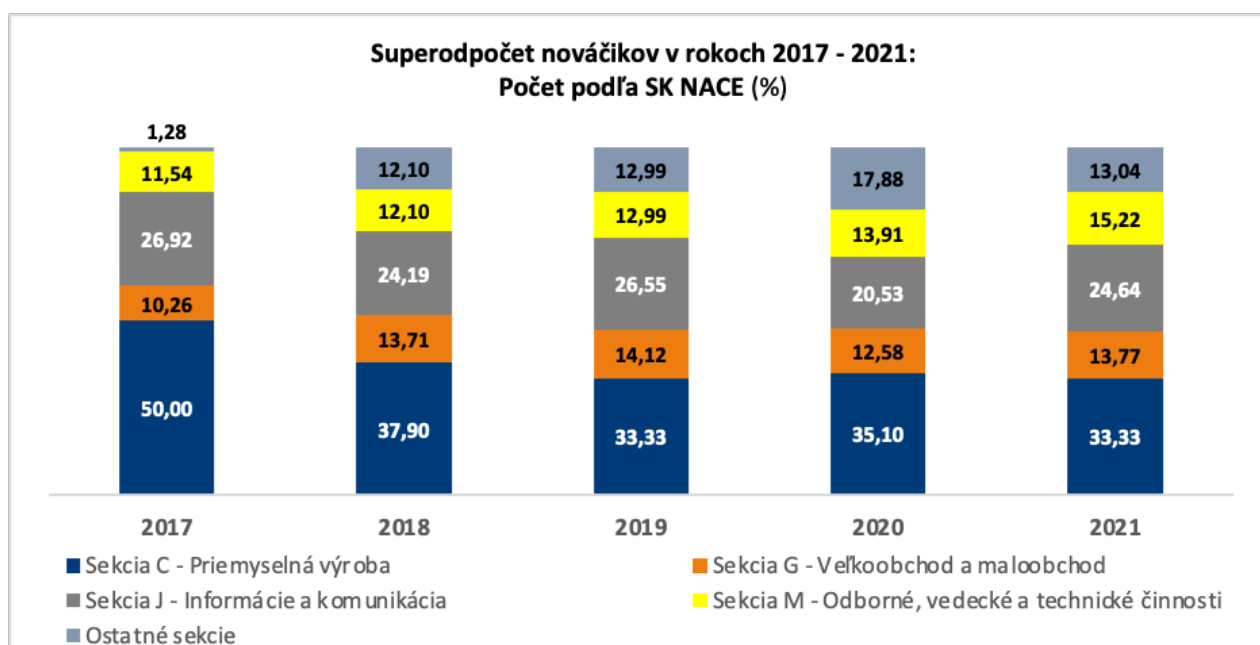

podiel viac ako 61 %. Znamená to výrazný posun o 18 percentuálnych bodov oproti roku 2020 s rovnakou sadzbou superodpočtu a súčasne najlepší prínos jej nováčikov v doterajšej histórii superodpočtu.

Medziročný rast v podiele na počte nováčikov zaznamenali s výnimkou priemyselnej výroby všetky vybrané hodnotené sekcie, v podiele na objeme superodpočtu popri priemyselnej výrobe už len obchod – o necelé 3 percentuálne body. Napríklad v sekcii J – Informácie a komunikácia, ktorá mala o 3 nováčikov viac a dosiahla tak štvrtinový podiel na počte nováčikov, poklesol podiel na objeme medziročne z 13,56 % na 10,23 %, čo je jej najnižšie zastúpenie v doterajších štatistikách nováčikov.

Nováčikovia sekcie M – Odborné, vedecké a technické činnosti si opäť zvýšili rozdiel medzi svojim podielom na počte subjektov a podielom na objeme superodpočtu: v roku 2021 má sekcia zastúpenie na počte subjektov viac ako 15 %, čo je najvyššie v doterajšej histórii superodpočtu, ale podiel na objeme zostal medziročne na približne rovnakej úrovni vyše 10 %. Výrazne sa znížil podiel ostatných nešpecifikovaných sekcií – z takmer 18 % na 13% v počte subjektov a zo štvrtiny na necelých 8 % v objeme superodpočtu. V tejto skupine subjektov sa v roku 2020 nachádzali aj miliónové superodpočty nových veľkých zástupcov sekcie finančných inštitúcií (K) a sekcie dodávateľov energií (D).

Graf č. 5: Superodpočet nováčikov v rokoch 2017 - 2021: Počet podľa SK NACE (%)

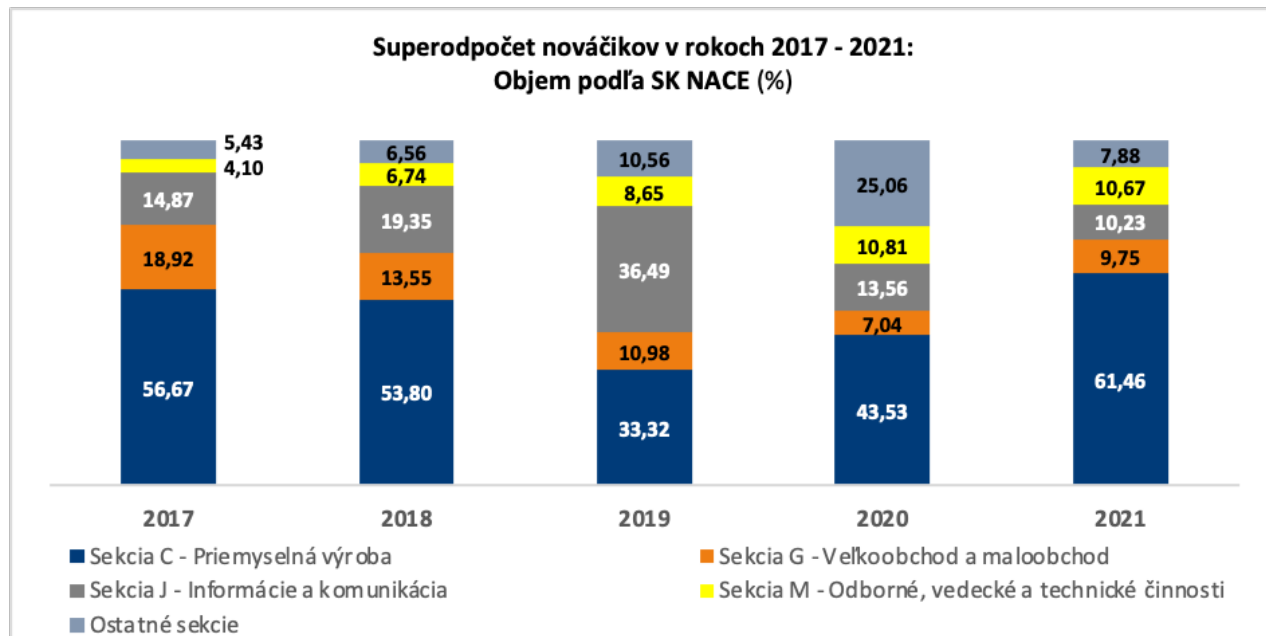

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Podrobnejší prehľad uplatnenia superodpočtu nováčikmi za rok 2021 - na úrovni divízií SK NACE - prináša tabuľka 9. Najúspešnejšie sú divízie 16 - Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku a 19 - Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov, ktoré vyskočili medzi najlepšími aj v prehľade celkových výsledkov ročníka 2021, lebo im úspech priniesli práve miliónové superodpočty nováčikov. Až treťou najúspešnejšou v podiele na objeme čerpaného superodpočtu nováčikov je nepriemyselná divízia 62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby, hoci v počte subjektov výrazne dominuje – má 29 nováčikov, t. j. 21 % z ich celkového počtu. V roku 2020 bola situácia odlišná. Vtedy najväčší objem superodpočtu – takmer 4,9 mil. eur - vygenerovali práve nováčikovia z divízie 62. „Poskladalo“ sa naň 28 subjektov, teda o jeden menej ako v najnovšom ročníku. Povšimnutiahodným výsledkom je aj významnejšie zastúpenie nováčikov z divízie 46 – Veľkoobchod (13). Najvyšší priemerný superodpočet medzi nováčikmi mimo sekcie priemyselnej výroby však patrí divízii finančných služieb, kde jediný subjekt čerpal takmer 2 milióny eur

(Tatra banka). V sekcii M je počtom nováčikov najaktívnejšia divízia 70 – Vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia (7 nováčikov), celkovým objemom superodpočtu zasa vyniká divízia 72 – Vedecký výskum a vývoj s objemom takmer 2,9 milióna eur, na ktorom má hlavnú zásluhu spoločnosť MultiplexDX známa vytvorením testov na COVID-19.

Graf č. 6: Superodpočet nováčikov v rokoch 2017 - 2021: Objem podľa SK NACE (%)

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Tabuľka č. 9: Superodpočet (SO) nováčikov 2021: Vybrané divízie SK NACE

VYBRANÉ DIVÍZIE SK NACE	CELKOVÝ SO (€)	PODIEL NA CELKOVOM SO (%)	POČET SUBJEKTOV	PODIEL NA CELKOVOM POČTE SUBJEKTOV (%)	PRIEMERNÝ SO (€)
16 - Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku	13 033 326,07	25,11	2	1,45	6 516 663,04
19 - Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	9 977 622,36	19,22	1	0,72	9 977 622,36
23 - Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	964 064,08	1,86	4	2,90	241 016,02
25 - Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	1 418 009,44	2,73	13	9,42	109 077,65
28 - Výroba strojov a zariadení	702 365,67	1,35	5	3,62	140 473,13
33 - Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	2 352 876,16	4,53	4	2,90	588 219,04
46 - Veľkoobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	2 959 892,76	5,70	13	9,42	227 684,06
47 - Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	1 990 915,55	3,84	4	2,90	497 728,89
62 - Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	3 679 933,08	7,09	29	21,01	126 894,24

63 - Informačné služby	1 630 618,56	3,14	5	3,62	326 123,71
64 - Finančné služby okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	1 967 025,74	3,79	1	0,72	1 967 025,74
70 - Vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia	1 472 298,76	2,84	7	5,07	210 328,39
71 - Architektonické a inžinierske činnosti, technické testovanie a analýzy	965 893,91	1,86	6	4,35	160 982,32
72 - Vedecký výskum a vývoj	2 860 055,21	5,51	3	2,17	953 351,74
Celkový objem uplatneného SO	51 901 765,91	100,00	138	100,00	376 099,75

Zdroj: <https://www.financnasprava.sk>, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Poznámka: Farebne sú odlišené divízie sekcie C – Priemyselná výroba

Záver

Všeobecne lepšie finančné výsledky deklarované v účtovných závierkach podnikov za rok 2021 v porovnaní s predchádzajúcim rokom sa prejavili aj vo vyššej úspešnosti superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj ako formy daňovej úľavy. Jednak povzbudzovali k investíciám do zvyšovania konkurencieschopnosti, jednak dávali možnosť dostatočného daňového základu na uplatnenie si vynaložených výdavkov formou superodpočtu. Hoci polovica objemu uplatneného superodpočtu pripadala na TOP 10 superodpočtov, tento nástroj podpory súkromných investícií do výskumu a vývoja nestojí len na pár veľkých hráčoch slovenskej ekonomiky. Vďaka rastúcej sadzbe a postupnému sprehľadňovaniu podmienok jeho čerpania za účelom zníženia daňovej neistoty medziročne relatívne dynamicky rastie počet subjektov v zoznamoch uplatneného superodpočtu. S výnimkou sekcií verejnej správy a činnosti domácností bol superodpočet využitý už vo všetkých sekciách slovenskej ekonomiky.

Rok 2021 sa stal v doterajšej histórii superodpočtu na Slovensku najúspešnejším a je celkom možné, že v najbližšej budúcnosti v objeme čerpaného superodpočtu ani nebude prekonaný. Sadzba superodpočtu sa totiž od roku 2022 – po troch rokoch možnosti uplatniť si superodpočet v násobkoch vynaložených prostriedkov - vracia znovu na úroveň 100 % výdavkov, čo je polovica oproti rokom 2020 a 2021. Zákonodarcovia sa rozhodli obmedziť výhody superodpočtu výdavkov na výskum a vývoj a dali priestor aj inému druhu superodpočtu - superodpočtu výdavkov na investície s cieľom podporiť koncepciu Priemysel 4.0. Popri komplikovanej metodike výpočtu a administratívnej náročnosti tejto úľavy sú však problémom najmä podmienky pre jej využitie: minimálna výška investície musí byť 1 mil. eur a musí presiahnuť sedemnásobok preinvestovanej priemernej ročnej výšky investícií v predchádzajúcich troch zdaňovacích obdobiach.

Až výsledky za rok 2022 ukážu, či sa naplnia naše obavy, že tento nový nástroj už nebude dostupný širokému okruhu podnikateľských subjektov, ale prinesie benefity len pár kapitálovo silným. Ostatné subjekty, ktoré budú môcť využívať iba superodpočet výdavkov na výskum a vývoj, prídu polovičnou sadzbou o významnú časť nepriamej štátnej podpory. Pritom výsledky analýzy preukazujú rast ich záujmu o tento superodpočet. Zoči-voči energetickej a surovinovej kríze a iným nástrahám ekonomického prostredia však opäť najväčšou prekážkou v uplatnení si superodpočtu môže byť nedostatočný zisk a daňový základ, od ktorého si je možné túto daňovú úľavu odpočítať.

*Autorkou článku je doc. Ing. Jana Šnircová, PhD.,
Financial analyst, CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.,
členka Rady starších SAF*

E-fakturácia cez nákupné portály – názor z pozície dodávateľa

Peter DANIEL

Veľké *procurement* portály na párovanie objednávok a faktúr stále viac zaplavujú trh a ak dodávate tovary alebo služby veľkým firmám, zrejme tieto portály už poznáte. Často sa používa názov dodávateľské portály, my však výraz *procurement* portál radšej prekladáme ako *nákupný* portál, pretože naozaj ide o portály vynútené nákupnými oddeleniami zákazníkov. Pokojne ich môžeme nazvať aj *zákaznícke* portály. Váš zákazník sa rozhodne, že od istého dňa vám bude všetky objednávky doručovať už iba cez ním vybraný portál a chce, aby aj vaše faktúry boli nahrávané na ten istý portál. Tam budú spárované s objednávkami a dôjde k ich schváleniu na úhradu. Znie to ako dobrý nápad. Je to ale naozaj vždy také terno aj pre vás ako dodávateľa?

Čo sú nákupné portály a ako to vlastne funguje.

Jedného dňa obdrží vaše fakturačné oddelenie, oddelenie starostlivosti o zákazníkov, oddelenie správy a vy-máhania pohľadávok alebo iný útvar oznámenie od zákazníka, že o mesiac, dva či tri prechádza na používanie niektorého z veľkých nákupných portálov, napríklad Ariba, Coupa, Oracle, Tungsten a pod. (nerobíme im reklamu, uvádzame ich len ako príklad) a oznámi, že od Vás očakáva, že si z tohto portálu budete sťahovať údaje jeho objednávok a nahrávať tam údaje faktúr. Vysvetlí vám, že je to výhodné, lebo sa o objednávke dozviete skôr, vaša faktúra bude schválená a uhradená rýchlejšie, ušetríte náklady na tlač či zasielanie faktúr a zlepši sa váš prehľad o stave schvaľovania faktúr. Všetko je to v podstate pravda, ale diabol sa skrýva v detailoch a hoci tento spôsob fakturácie má pre vás veľa výhod, nič nie je také ružové, ako vám to bolo pôvodne vykreslené.

Zákazník si to obvykle predstavuje tak, že k danému dátumu budete technicky pripravení a budete mu faktúry doručovať už len cez ním zvolený portál a údaje Vašich faktúr budú nahrávané v ním zvolenej štruktúre. Trochu voľnosti vám dá ohľadom formátu (csv, cxml a pod.). Je mu v podstate jedno, či dáta vašich faktúr dostanete na portál automatizovane z vášho fakturačného systému, alebo ich nahráte manuálne. Očakáva, že údaje jeho objednávok si „načítate“ do Vášho objednávkového systému z ním zvoleného portálu a je mu vcelku jedno, či si na to vytvoríte automatizované riešenie, alebo budete dáta každej novej objednávky kopírovať manuálne. Ak by si niekto predstavoval, že nahrávanie faktúr a objednávok na portály bude znamenať len nahratie ich PDF podoby či inak skenovanej verzie, mýlil by sa. Ide o skutočné e-objednávanie a e-fakturáciu, čiže o EDI (*electronic data interchange*), kedy sa na portál nahrávajú vopred určené a štruktúrované dáta objednávok a dáta faktúr v určenom formáte. Následne sa medzi dodávateľom a odberateľom e-údaje vymieňajú. Vaša faktúra je tak plne nahradená tokom elektronických dát cez portál k zákazníkovi. Samozrejme, **toto musí umožňovať právny systém, daného štátu (vášho aj zákazníkovo), umožňujúci nahradiť faktúru ako daňový doklad tokom e-dát.** To nevnímam ako problém, keďže až na malé výnimky je to umožnené vo väčšine vyspelých štátov - nie je problém v Európe, Severnej Amerike, väčšine štátov Blízkeho a Stredného východu a mnohých krajinách mimo týchto regiónov. Niektoré regióny sú špecifické, napríklad Latinská Amerika vo všeobecnosti rozvíja elektronickú fakturáciu viac cez vládne než komerčné portály. Od problému právneho prostredia dnes abstrahujeme, lebo sa chceme sústrediť na iné úskalia nákupných portálov.

Ako vyzerá svetový trh nákupných portálov

Pred analyzovaním výhod a nevýhod musíme portály najprv systematicky usporiadať. Pri tej príležitosti sa pozrieme aj na svetový trh týchto portálov, pretože dominancia niektorých z nich môže mať dôsledky aj na ich štandardizáciu a jednoduchosť či zložitnosť ich použitia nielen nákupným oddelením odberateľa, ale aj fakturačným oddelením dodávateľa. Jeden z možných pohľadov na systematické členenie portálov pre e-fakturáciu je aj tento:¹

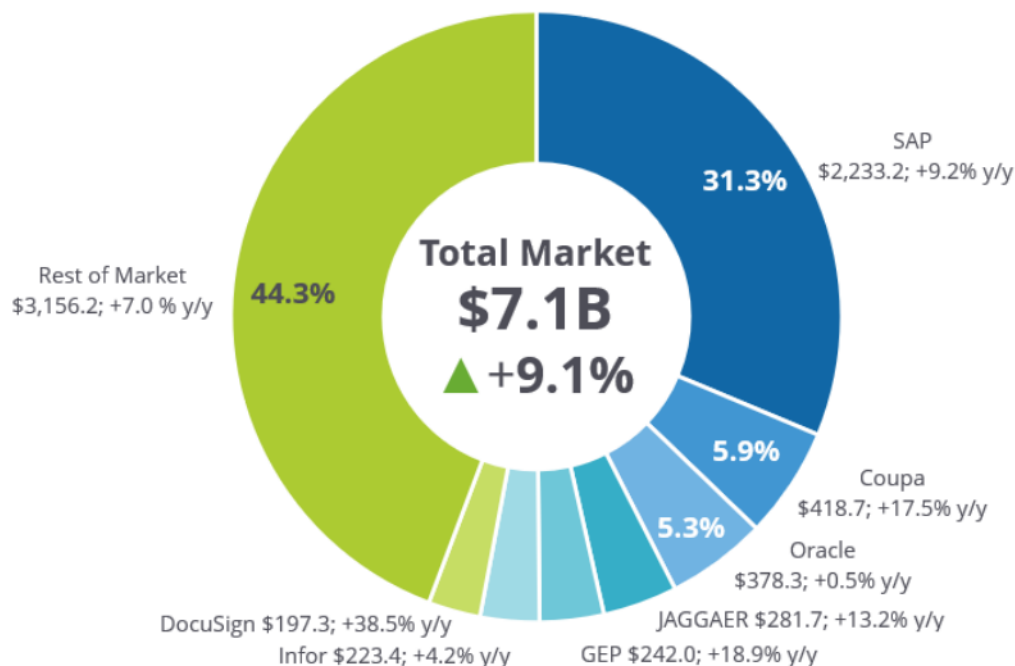
- A. Vládne portály s povinným používaním** – zavádzané nútene vládami, ktoré predpisujú pre určitý typ dodávateľsko- odberateľských vzťahov (určitý typ kontraktov, napr. len pre medzinárodné, len pre domáce transakcie, len obchody s verejným sektorom, len obchody medzi právnickými osobami a pod.) alebo pre všetky typy obchodov používanie zákonom určeného portálu, prostredníctvom ktorého môže vláda kontrolovať daňové faktúry a mnohých prípadoch aj predfakturačné fázy (objednávky či kontrakty).
- B. Komerčné portály s dobrovoľným používaním** – portály prevádzkované rôznymi súkromnými spoločnosťami, nepresadzované zákonom (aj vládne portály spomínané v bode A síce nemusia byť prevádzkové štátom, ale sa môže zaviesť povinné používanie niektorého komerčného portálu).
  - B.1. Univerzálne používané portály s veľkým podielom na trhu** – portály používané naozaj veľkým počtom nákupcov a odberateľov – automatizované či iné procesné riešenie nadizajnované v podniku pre takýto portál má širšie použitie;
  - B.2. Portály s menším podielom na trhu** – používa ich menej zákazníkov než veľké portály, preto aj procesné riešenie fakturácie cez tieto portály je škálovateľné len pre menej vašich zákazníkov;
  - B.3. Špecifické portály na mieru jedného zákazníka** – sú pripravené na mieru jedného (hoci aj veľkého) zákazníka a teda nastavenie procesu fakturácie u dodávateľa musí byť tiež šité na mieru jediného zákazníka.

Len pre celkový prehľad čitateľ uvádzame okolo 70 všeobecne známych a pomerne veľkých prevádzkovateľov portálov, ako však uvidíme neskôr, len veľmi malý počet z nich má významný podiel na svetom trhu. Známymi vo svete sú napríklad abas Business Software, Access Group, Achilles, Advanced, American Software, Aptos, Arrowstream, Asseco Group, Beeline, BirchStreet, CDK Global, Cegid, Comarch SoftM, Constellation Software, Coupa, Dairy.com, Determine, Digital Dimension, Econocom Group, Duzon Digitalware, E2open, Ellucian, Epicor, ESM Solutions, Exact, Exela Technologies, Fourth, FuturMaster, GFI Informatique, GHX, IBS Software Services, IFS, Ignite Technologies, JDA Software, KDS, LLamasoft, MercuryGate International, OBIC, Oildex, Open Text Corporation, Openbravo, S.L.U., Oxygen Finance, Per Angusta, PRGX Global, PRO Unlimited, PROACTIS Group, Procurify, Procuero, Pronto Software, QAD, Ramco Systems, River Logic, Roper Technologies, Sage, Scanmarket, SAP Ariba, Selenity, Sênior Sistemas, SmartERP, SupplyOn, Synertrade, Taulia, Tigernix, Tungsten, TotalSoft, Tradeshift, UNIT4, Visma, Vormittag Associates, VORTAL Connecting Business, Vrooz, WEX Health, Wax Digital, Workday, Yonyou.

Ako bolo spomínané vyššie, v skutočnosti len veľmi malý počet z uvedených portálov hrá na svetovom trhu významnú úlohu. Uvádzame graf spracovaný v roku 2022 spoločnosťou IDC (International Data Corporation) o podieloch jednotlivých *procurement* portálov na trhu. Takmer tretinový podiel má podľa IDC **spoločnosť SAP**, ktorá je reprezentovaná **portálom Ariba**. Druhý v poradí s podielom necelých 6% je **portál Coupa** a iba o niečo menší podiel má **Oracle**. Uvedené tri portály spolu majú podiel na svetovom trhu viac než 42%. V druhej kategórii sú portály strednej veľkosti ako Jaggaer, GEP, Infor a DocuSign, ktoré majú spolu na svetovom trhu podiel 13,2%. A tretiu skupinu tvoria menšie portály, medzi ktoré je rozdelených zvyšných viac než 44% trhu. Avšak aj tie môžu byť v niektorých odvetviach zaujímavé (napr. v spoločnosti kde pracuje autor článku - oblasť klinického výskumu a veľkých dát z oblasti zdravotníctva, kde zákazníkmi sú najmä globálne farmaceutické firmy - má nemalý podiel portál Tungsten, používaný desiatkami globálnych zákazníkov, ktorý je v našom grafe stratený vo vyššie uvedenom klastru 44% malých portálov).

¹ Podľa DANIEL, Peter: E-Invoicing Through 3rd Party Portals – Some Challenges for Billing. Vystúpenie na konferencii Credit Matters XI, Budapešť, 12.-14.10.2022

Graf č. 1: Svetový trh nákupných softwarových aplikácií v roku 2021

Vysvetlivky: % = podiel na trhu, \$ = výnosy v miliónoch USD, %y/y = medziročný rast výnosov
Zdroj: IDC, 2022²

Treba si všímať nie len podiel na svetovom trhu, ale aj medziročný rast. Kým Ariba od SAP už svoj rast mierne spomalila, Coupa rástla dvojnásobne rýchlejšie a DocuSign štvornásobne rýchlejšie než Ariba. Podiely na svetovom trhu v tomto mladom odvetví tak môžu vyzeráť o niekoľko rokov úplne inak než dnes. Rozdelenie celkového výnosu 7,1 miliárd USD po regiónoch ukázalo, že viac než polovica patrí Amerike, viac než tretina EMEA regiónu a zvyšných 13% regiónu Ázie (vrátane Japonska) a Austrálie. Pokiaľ ide o metódu inštalácie, jednoznačne prevažujú *cloudové* inštalácie (72%), kým inštalácie na serveroch firmami dosahujú iba 28%.³

Vládne fakturačné portály a ich implementácia vo svete.

Hoci hlavnou témou tohto článku sú komerčné *procurement* portály, aspoň okrajovo spomeňme aj vládne portály, pretože aj tu ide o e-fakturáciu, rastúcu každým rokom a v rámci EÚ stále viditeľnejšiu. Kým v európskom regióne ide o novšiu iniciatívu, v mnohých krajinách Latinskej Ameriky boli vládne fakturačné portály zavedené už pred rokmi. Vládne portály sú v EÚ celkovo pretláčanou metódou kontroly štátu v oblasti daní z príjmov a DPH. Európska komisia podporuje a presadzuje zavedenie e-fakturácie cez centralizované portály, pričom môže ísť buď o nahrávanie faktúr na vládny portál len pre kontrolné účely (iba pre štát), alebo aj o doručovanie faktúr zákazníkom prostredníctvom toho istého portálu (dodávateľ ich nahrá, štát ich skontroluje a zákazník si ich odtiaľ stiahne). Rozsah zavádzania *e-procurementu* v krajinách EÚ analyzuje pomerne detailne staršia štúdia pripravená spoločnosťou PwC pre Generálne riaditeľstvo pre vnútorný trh, priemysel, podnikanie a malé a stredné firmy pre Európskej komisii. Táto štúdia rozlišuje, či sa elektronické obstarávanie používa v danej krajine pre e-notifikáciu o zmluvách, e-prístup k dokumentom alebo e-fakturáciu.⁴ Viac detailov o zavádzaní e-fakturácie cez vládne portály v Európe prináša napríklad prezentácia zástupcov spo-

2 IDC (International Data Corporation), Worldwide Procurement Applications Software Market Shares, 2021: Consistent Sector Growth as Dominant Players Maintain Share, DC #US49273722e, jún 2022, str. 1

3 podľa IDC (International Data Corporation), Worldwide Procurement Applications Software Market Shares, 2021: Consistent Sector Growth as Dominant Players Maintain Share, DC #US49273722e, jún 2022, str. 7-8

4 E-Procurement Uptake. Final Report. Report pre DG GROWTH pripravený PwC EU Services, EESV Contract reference: N°000031 ako súčasť kontraktu č. DI/07171A, 23.4.2015

ločností Cytiva a Billtrust na konferencii Credit Matters XI v Budapešti v októbri 2022, ktorá je dostupná aj ako videonahrávka (pozri použitú literatúru).⁵ Podľa jej autorov môžeme po doterajších krokoch v Taliansku, Portugalsku, Belgicku a Luxembursku (kde je už e-fakturácia povinná prinajmenšom pre niektoré subjekty alebo niektoré typy kontraktov) v roku 2023 očakávať zavedenie e-fakturácie cez vládne portály v Nemecku a na Slovensku a jej rozšírenie v Belgicku. V roku 2024 sa očakáva opätovné rozšírenie povinnosti e-fakturácie v Belgicku, jej úplné zavedenie v Poľsku a čiastočné zavedenie v Dánsku a Francúzsku.

E-fakturácia cez vládne portály uľahčí a zjednoduší podnikové fakturačné procesy iba v tom prípade, ak pôjde nie len o elektronické doručenie faktúry štátu, ale aj jej doručenie zákazníkovi prostredníctvom nahrania na vládny portál. V opačnom prípade sa robí distribúcia faktúr dvakrát – raz na vládny portál pre štát a raz iným spôsobom (poštou, emailom či súkromným portálom) pre zákazníka. A to podnikový proces iba skomplikuje a predraží.

E-fakturácia cez súkromné portály – výhody pre dodávateľa.

Ak vás zákazník „núti“ prijímať objednávky a zasielať faktúry cez ním určený nákupný portál, má to celý rad výhod aj nevýhod. Za výhody považujeme predovšetkým:

- **Zrýchlenie doručenia a tým aj schválenia a úhrady faktúry.** Tým sa zlepší doba obratu pohľadávok (DSO), čo má priamy vplyv aj na voľný cash flow (FCF) a sprostredkovane cez úroky aj na priame náklady (zníženie úrokov kvôli menšej potrebe prekleňovacích finančných zdrojov). Toto však platí iba pri splnení niekoľkých predpokladov:
  - Ak obe strany ticho akceptujú bežnú prax, že zákazník počíta dobu splatnosti faktúry od dňa jej doručenia a nie vystavenia – na toto síce nemusí mať právo ani podľa zmluvy ani podľa právnych predpisov, avšak ide o bežnú prax v mnohých odvetviach. Ak teda faktúru doručíme skôr, bude skôr aj uhradená a to zlepší DSO aj FCF a zníži úrokové náklady;
  - Ak nákupný portál funguje tak, že jeho prostredníctvom je faktúra prakticky ihneď po nahratí aj považovaná za schválenú na úhradu a nie iba za doručенú (s následným manuálnym preverovaním jej obsahu a náležitostí);
  - Ak sa s faktúrou buď doručia cez portál aj jej prílohy potrebné k schváleniu (ak sa tieto doručujú emailom alebo poštou, hoci faktúra sa doručí cez portál, schválenie faktúry sa nijako neurýchli).
- **Zlacnenie doručovania faktúr.** Môžeme ušetriť náklady na papier, tlač a poštovné, ak sme faktúry doposiaľ doručovali poštou. Inak to však bude, ak sme faktúry doručovali emailom. Ak máme priamo vo fakturačnom systéme funkcionality generovania emailov s PDF verziou faktúry a ich automatické doručovanie priamo z fakturačného systému na emailovú adresu zákazníka, tak nás doručovanie emailom nič nestojí (najmä ak sme za túto funkcionality fakturačného systému zaplatili už pred rokmi), kým doručovanie faktúr cez portál stojí náklady na nastavenie nového procesu, zakúpenie softvérového riešenia pre čítanie objednávkových dát z portálu a nahrávanie faktúr na portál alebo náklady na ľudí, ktorí budú údaje objednávok a faktúr kopírovať na e-portál manuálne.
- **Vyššia bezpečnosť doručovania faktúr zákaznikom.** Toto je jedna z veľkých výhod, ale iba ak faktúry doručujeme cez portál s limitovanými prístupmi (preto je škoda, že aj niektoré portály, ktoré sú lídrami na trhu, umožnia *de facto* hocikomu z vašej firmy vytvoriť na portáli nový účet a používať ho v mene vašej firmy). Ak však je politika používania portálov dostatočne sofistikovaná, dá sa povedať, že *scammeri* (teda tí, čo sa snažia odchytiť našu faktúru po ceste k zákazníkovi a zmeniť na nej platobné inštrukcie) nemajú veľa šancí na úspech. Pri súčasnej frekvencii výskytu útokov a podvodov zo strany *hackerov* a *scammerov* a zvyšujúcej sa sofistikovanosti útokov treba mať túto veľkú výhodu e-portálov neustále na pamäti.

⁵ HEGYI, Benedek – SANTORO, Fabio: How E-Invoicing Will Navigate You Around the Hidden Icebergs. Cytiva & Billtrust, Vystúpenie na konferencii Credit Matters XI, Budapešť, 12.-14.10.2022, videonahrávka dostupná na stránke: <https://www.youtube.com/watch?v=KJ0p4eXVpnA&list=PLPJWNHTUwpeInJhhuCD53YAqL6jfd55--&index=15>

Úskalia a výzvy pre dodávateľa.

Hoci vyššie vymenované výhody nie sú vôbec zanedbateľné, má doručovanie e-faktúr zákazníkom cez nákupné portály aj rad úskalí a výziev pre dodávateľa. Medzi hlavné z nich patria:

A. Možná záťaž manuálnou prácou navyše. Vo všeobecnosti sa laicky predpokladá, že ak budeme nahrávať faktúry pre zákazníka na ním určený elektronický portál, pôjde o viac automatizovaný proces a teda nižšie nároky na manuálnu prácu. Nemusí to však byť pravda a smutným faktom je, že **zavedením portálu zákazník automatizuje svoj proces na strane záväzkov na úkor nákladov nášho fakturačného procesu.**

Dôvodom môže byť napríklad, že:

- Výber portálu je určený najčastejšie práve zákazníkom, kým dodávateľ je len v pozícii akceptovať to, alebo doručovať faktúry naďalej emailom či poštou s rizikom, že hoci ide o legálny spôsob doručenia, ich spracovanie u zákazníka potrvá dlhšie než doposiaľ a zákazník bude faktúry hradiť neskôr (hoci na to nemá zákonné právo, ale je takmer nemožné s tým efektívne bojovať, najmä u veľkých zákazníkov) – tým sa zvýši **záťaž na útvary správy a vymáhania pohľadávok;**
- Ak doteraz faktúry odchádzali emailom a ich prípadná reklamácia išla priamo na zákaznícky kontakt u nás (*key account* manažéra, projektového manažéra, reklamačné oddelenie), po začatí nahrávania na portál všetky portálom odmietnuté faktúry prídu najprv na fakturačné oddelenie, **fakturačný pracovník musí prešetriť či išlo o technický dôvod odmietnutia alebo o dôvod na strane náležitostí faktúry** (čo ani pri veľmi obľúbených portáloch nemusí byť také ľahké zistiť) a až následne reklamáciu posunie na iné oddelenie – to predstavuje manuálnu prácu fakturačného oddelenia, ktorá pred zavedením portálu neexistovala.

B. Možné licenčné náklady za používanie portálu. Hoci mnohé portály majú pre dodávateľov základnú funkcionálnosť pre nahrať dokumentu zdarma, ide často o veľmi primitívny prístup, neumožňujúci dodávateľovi takmer nič – ani sledovanie statusu faktúr, ani nahrať príloh, či iné potrebné funkcie. Preto väčšina veľkých dodávateľov radšej platí pomerne drahé licencie prevádzkovateľovi portálu, aby mohli zmysluplne využívať portál, ktorý nežiadali a ku ktorému ich dotlačil zákazník. Je smutným faktom, že prevádzkovatelia portálov preferujú silný marketing voči odberateľom (zdôrazňujúc im výhody prijímania faktúr cez portál), avšak nerobia takmer nič pre dodávateľov. Dobrým príkladom je najväčší z portálov na svete – SAP Ariba – hoci tento portál vlastní SAP, tak ani pre firmy používajúce SAP ako fakturačný systém neponúka dostatočne sofistikované automatizované riešenie nahrávania faktúr priamo zo SAP do Ariba.

C. Náklady spojené s nedostatočnou štandardizáciou portálu. Ako už bolo povedané, marketing prevádzkovateľov portálov smeruje takmer výhradne k odberateľom. Preto sú funkcionality portálov pro-odberateľsky nastavené a len málo berú do úvahy potreby dodávateľov. Každý logicky uvažujúci ekonóm by očakával, že pri dnešných technológiách bude číselník dôvodov zamietnutia faktúry alebo číselník statusov faktúry patriť medzi základný štandard portálu. Rovnako by ste ako štandard za svoju licenciu čakali, že z portálu získate základné reporty. Žiaľ, toto neplatí ani zďaleka. Aj u veľmi veľkých portálov a lídrov trhu je celkom bežné, že kódy chýb či reporty buď neexistujú, alebo sú nedostatočné, či prístupné iba *ad hoc* na vyžiadanie za ďalší poplatok. Na druhej strane aj niektoré menšie portály majú tieto služby pokryté dobre, ale to vám nepomôže, keď vaši zákazníci používajú najmä veľké portály, pretože pre nich sú výhodnejšie a vaše potreby sú im ukradnuté. Náklady za nepohodlie spôsobené nízkou štandardizáciou portálu sa spájajú s týmito dôvodmi:

- Príliš pro-zákaznícky orientované portály sú zároveň **príliš flexibilné pre zákazníka v určovaní pravidiel validácie faktúr voči objednávke** – ak potom chcete automatizovať svoj proces nahrávania faktúr, **musíte riešenie prispôbiť osobitne každému zákazníkovi**, hoci všetci používajú jeden a ten istý portál;
- Niektoré portály majú zavedený **číselník kódov chýb, kódov odmietnutia faktúry alebo kódov statusu faktúry** a tak pri odmietnutí faktúry ľahko zistíte, čo je pravdepodobným dôvodom a čas na prešetrenie sa významne skrúti. Avšak mnohé veľmi významné portály však takým číselníkom nedisponujú a vy prešetríte každú portálom odmietnutú faktúru zbytočne dlho;

- Niektoré portály naozaj šetria váš čas a prácu, pretože **umožňujú zákazníkovi priamu úhradu faktúry** potom, ako je faktúra portálom schválená. Iné zasa slúžia len ako softvér na spárovanie faktúry a objednávky a žiadnu priamu platbu neumožnia.
- Niektoré portály vám v základnej licencií poskytnú rozumnú škálu reportov, ktoré môžete použiť pre sledovanie statusu faktúr, počtu nahratých faktúr, času nahratia faktúry a jej schválenia, kým iné portály majú len **veľmi slabé alebo žiadne reporty**;
- Kým niektoré (žiaľ najmä menšie) portály považujú za prirodzenú súčasť svojich služieb to, že **portál má zohrávať úlohu sprostredkovateľa medzi zákazníkom a dodávateľom** (a preto riešia priamo s vaším zákazníkom rad nejasností pri portálom odmietnutých faktúrach, ak mohlo ísť o chybné nastavenie na strane zákazníka), ale mnohé iné portály nepovažujú za súčasť licencie sprostredkovanie komunikácie medzi dodávateľom a odberateľom v prípade problémov a sú iba poskytovateľom prístupu ku cloudovému portálu bez vstupovania do komunikácie dodávateľa a zákazníka. Tento nedostatok sa prejaví najmä vtedy, keď zákazník u seba v nastavení pravidiel validácie faktúr niečo zmení, vy sa o tom nedozviete a od istého dňa vám absolútna väčšina nahrávaných faktúr začne padať do chýb a odmietnutí – tu ste odkázaní na priamu komunikáciu so zákazníkom o jeho technickom nastavení portálu a to by vedel efektívnejšie spraviť prevádzkovateľ portálu. On by tiež vedel zabezpečiť doručenie oznámenia o zmenách nastavenia u vášho zákazníka, čo však nerobí.

D. Škálovateľnosť automatizácie procesu nahrávania faktúr. Už sme spomínali, že niektoré portály, poskytujú zákazníkovi príliš veľkú flexibilitu nastavenia pravidiel validácie faktúr a to spôsobuje dodávateľovi problém v automatizácii, pretože musí proces automatizovať pre každého zákazníka odlišne. Ďalším dôvodom nízkej škálovateľnosti automatizácie je **príliš veľký počet portálov a ich rôznorodosť**. Ak Vaši zákazníci používajú desiatky rôznych portálov, automatizovať proces nahrávania faktúr na všetky je takmer nemožné. **Automatizáciu síce ponúkajú mnohé firmy**, avšak tie očakávajú štandardné procesné vstupy – zjednodušene povedané **predpokladajú, že štruktúra dát na objednávke je identická so štruktúrou dát na faktúre** – to však nie je pravda najmä pri veľkých globálnych dodávateľoch, ktorí každoročne prechádzajú množstvom fúzií a akvizícií a harmonizácia procesov medzi nimi a firmou, ktorú prevzali je extrémne zdĺhavá. A ak vo vašej veľkej firme nie je jednotne nastavený proces prijímania a spracovania objednávok, tak vaše fakturačné oddelenie má problém pri akomkoľvek pokuse automatizovať párovanie objednávok a faktúr.

Zhrnuté a podčiarknuté, to čo sa navonok javí ako prirodzený pokrok, ako cesta k automatizácii a cesta k šetreniu nákladov, má nakoniec pre dodávateľa viac úskalí a výziev než pozitív. Zmeniť by sa to dalo zmenou nastavenia myslenia prevádzkovateľov portálov. Ak by jedného dňa pochopili, že nie sú iba poskytovateľom služby pre vašich zákazníkov, ale majú byť sprostredkovateľom medzi vami a zákazníkmi, tak by sa začali zaujímať aj o vaše dodávateľské potreby. Kým to prevádzkovatelia portálov nepochopia, tak dodávateľom neostáva nič iné, než vybrať si medzi drahou automatizáciou procesu nahrávania faktúr, vybudovaním nových tímov v nízko-nákladových krajinách na manuálne nahrávanie faktúr, alebo tvrdohlavým trvaním na doručovaní faktúr na úrovni minulého storočia (poštou alebo emailom) a akceptovaním (so škripajúcimi zubami a pocitom nespravodlivosti), že zákazník takéto zastaralým spôsobom doručené faktúry spracováva veľmi dlho a platí až po ich splatnosti.

Literatúra a internetové zdroje:

1. DANIEL, Peter: E-Invoicing Through 3rd Party Portals – Some Challenges for Billing. Vystúpenie na konferencii Credit Matters XI, Budapešť, 12.-14.10.2022
2. HEGYI, Benedek – SANTORO, Fabio: How E-Invoicing Will Navigate You Around the Hidden Icebergs. Cytiva & Billtrust, Vystúpenie na konferencii Credit Matters XI, Budapešť, 12.-14.10.2022, videonahrávka dostupná na stránke: <https://www.youtube.com/watch?v=KJ0p4eXVpnA&list=PLPJWNHTUwpeInJ-hhuCD53YAqL6jfd55--&index=15>

3. E-Procurement Golden Book of Good Practice. Final Report. Report pre DG MARKET pripravený PwC EU Services EESV Contract reference: MARKET/2011/097/C4/OP LOT2, 11.3.2013, https://ec.europa.eu/archives/dgs/internal_market/studies/docs/e-procurement-golden-book-of-good-practice_en.pdf
4. E-Procurement Uptake. Final Report. Report pre DG GROWTH pripravený PwC EU Services, EESV Contract reference: N°000031 ako súčasť kontraktu č. DI/07171A, 23.4.2015
5. IDC (International Data Corporation), Worldwide Procurement Applications Software Market Shares, 2021: Consistent Sector Growth as Dominant Players Maintain Share, DC #US49273722e, jún 2022

*Autorom článku je JUDr. Ing. Peter Daniel, PhD.
Global Process Owner, Order-to-Cash
IQVIA Holdings Inc.*

Je čas venovať pozornosť A.I. Prvá časť

Miroslav KRAJČOVIČ

Chatboti - všetci sme o nich počuli, však? Sú na nič a sú na smiech. Ale čo keby skutočne fungovali, dokázali porozumieť a odpovedať na všetko, na čo sa ich opýtate?

Predstavte si, že máte program, ktorý vám poskytne investičný prieskum, finančnú analýzu, vygeneruje a odladí kód, vytvorí za vás bota na Twitteri, napriek tomu, nemáte žiadne znalosti z kódovania, vytvorí plán na chudnutie, bude osobným asistentom, podporou duševného zdravia, marketingovým stratégom, napíše filmové scenáre, eseje a mnoho ďalšieho.

To je teraz realitou vďaka programu ChatGPT, ktorý bol vydaný 30. novembra 2022. V skratke, ChatGPT má potenciál premeniť prácu jedného človeka na produktivitu desiatich ľudí. Čo to znamená pre svet a celú spoločnosť?

V tomto článku uvidíme aj niekoľko príkladov, ako sa táto umelá inteligencia (A.I.) využíva v súčasnosti. Ak ste začínajúci podnikateľ, ktorého zaujíma, čo je ďalšia veľká vec, možno by ste si mali tento článok prečítať až do konca, pretože generálny riaditeľ otvorenej AI má celkom zaujímavý pohľad na budúcnosť celého odvetvia.

Čo je ChatGPT

ChatGPT je veľký jazykový model vytvorený spoločnosťou Open AI. Od založenia spoločnosti v roku 2015 zaznamenali mnoho úspechov. Jedným z nich bol generátor obrázkov DALL-E 2. V roku 2019 získala spoločnosť Open AI od spoločnosti Microsoft miliardu dolárov a v súčasnosti má hodnotenie 20 miliárd USD. Od svojho vydania sa Chat GPT stal internetovým fenoménom. Len za päť dní prekročil hranicu 1 000 000 používateľov. Pre porovnanie, Netflixu to trvalo 41 mesiacov, Facebooku 10 mesiacov, a Instagramu 2,5 mesiaca. Je úplne jasné, že možnosť klásť otvorené otázky na akúkoľvek tému a dostať odpoveď, má jasný trh s prakticky neobmedzeným dopytom.

Ako to funguje?

Otvorený jazykový model AI GPT 3 je vycvičený na miliardách slov na internete a pri generovaní textu sa snaží predpovedať, aké je ďalšie slovo v danej vete, pričom vychádza z toho, čo videl vo svojom obrovskom súbore internetových údajov. Konečným výsledkom je napodobňovanie ľudského písma. ChatGPT je vylepšená verzia GPT 3, ktorú spoločnosť Open AI nazýva GPT 3.5. Hlavný rozdiel spočíva v tom, že do tréningového procesu pridali spätnú väzbu od ľudí. Toto sa nazýva kontrolované posilňovacie učenie. V podstate počas tréningu boli viaceré verzie odpovedí umelej inteligencie hodnotené ľuďmi podľa kvality od najlepšej po najhoršiu a umelá inteligencia je digitálne odmeňovaná, keď sa zlepší. Model sa potom doladí a proces sa niekoľkokrát zopakuje. Výsledkom tejto metódy je jazykový model umelej inteligencie, ktorý je 100-krát menší ako GPT 3, ale stále má lepšie výsledky. Existujú aj ďalšie kroky, ale to je v skratke všetko. Na skutočnom prelome sa podieľali ľudské ruky a čas počas procesu tréningovania. A keď sa nad tým zamyslíte, dáva to veľký zmysel. Ľudia vedia, čo sa ľuďom páči. Lepšie ako umelá inteligencia, ktorá sa snaží odhadovať naslepo. Hoci má obmedzené znalosti do roku 2021 a pokiaľ viem, nedokáže naživo prechádzať web, výsledky sú stále pôsobivé. V pokračovaní nabudúce vám ukážem niekoľko príkladov, spomením softvérové obmedzenia, načrtnem čo toto znamená pre spoločnosť a prečo je nutné regulovať umelú inteligenciu.

*Autorom článku je Ing. Miroslav Krajčovič
člen Správnej rady SAF*

Aké zmeny v daňovej legislatíve čakajú podnikateľov v najbližšom období?

ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA MCL, S.R.O.

S účinnosťou od 1. januára 2023 nadobudli účinnosť viaceré významné zmeny daňových predpisov, ktoré boli slovenským zákonodarcom schválené ku koncu kalendárneho roka 2022. Zmeny sa týkajú najmä transferového oceňovania, registrácie na dani z príjmov, zdaňovania výnosov z komerčných dlhopisov, ale aj preventívnej reštrukturalizácie. S účinnosťou od 1. januára 2024 sa zavádza nové pravidlo, ktoré bude obmedzovať daňovú uznateľnosť úrokových nákladov, čo v podstate završí transpozíciu prvej smernice EÚ 2016/1164 (ATAD) do slovenských právnych predpisov.

Zmeny neobišli ani oblasť dane z pridanej hodnoty, kde bolo obdobne s účinnosťou od 1. januára 2023 prijatých niekoľko zásadných zmien.

Zmeny v oblasti transferového oceňovania

Novela zákona o dani z príjmov zaviedla dôležité zmeny do oblasti transferového oceňovania. Podstatným spôsobom sa zmenili pravidlá oceňovania transakcií medzi závislými osobami. Do platnosti vstúpilo taktiež v poradí už šieste usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky, ktoré upravuje rozsah a obsah dokumentačnej povinnosti k transferovému oceňovaniu.

Doplnila sa definícia ekonomického prepojenia o spočítavanie podielov blízkych osôb. Na účely počítania priameho podielu, nepriameho podielu alebo nepriameho odvodeného podielu sa v tomto ohľade spočítavajú podiely blízkych osôb a ak ich súčet je najmenej 25%, príslušné osoby alebo subjekty sa považujú za ekonomicky prepojené.

Spresňuje sa definícia významnej kontrolovanej transakcie, resp. skupiny kontrolovaných transakcií. Za významnú kontrolovanú transakciu alebo skupinu kontrolovaných transakcií sa nepovažuje právny vzťah alebo iný obdobný vzťah, na základe ktorého ani jedna závislá osoba nedosiahne zdaniteľný príjem (výnos), ani daňový výdavok v príslušnom zdaňovacom období v hodnote prevyšujúcej 10 000 eur. V prípade úveru alebo pôžičky s istinou je tzv. bezpečný prístav zavedený na hodnotu 50 000 eur. Cieľom tejto úpravy je zníženie administratívnej záťaže malých podnikateľov pri transakciách s nízkou hodnotou.

Úpravou sa zároveň vymedzuje skupina kontrolovaných transakcií, ktorou sa rozumie viacero kontrolovaných transakcií, ktoré sú rovnakého druhu a sú uzatvorené za porovnateľných podmienok, sú vzájomne úzko prepojené a vzájomne podmienené, alebo porovnateľné z hľadiska využívaného majetku, funkcií a rizík.

Praktickou administratívnou zmenou je zavedenie možnosti predložiť dokumentáciu transferového oceňovania v cudzom jazyku bez potreby žiadať si schválenie vopred. Upozorňujeme však, že správca dane bude naďalej oprávnený následne požadovať predloženie dokumentácie v štátnom jazyku.

Zavádza sa použitie mediánu (strednej hodnoty) zistených nezávislých porovnateľných hodnôt pre účely úpravy základu dane v prípade, že ceny použité daňovníkom v kontrolovaných transakciách nie sú v súlade s princípom nezávislého vzťahu. Zároveň je však pre daňovníka zakotvená možnosť počas daňovej kontroly preukázať, že vzhľadom na okolnosti je vhodnejšie použiť inú hodnotu v rámci rozpätia nezávislých hodnôt pre účely úpravy základu dane.

Registrácia daňovníkov na daň z príjmov z úradnej moci

Správca dane bude registrovať daňovníkov na daň z príjmov právnických osôb z úradnej moci na základe údajov z registra právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci a to tie, ktoré boli/budú exportované do tohto registra z obchodného a živnostenského registra.

Uvedeným krokom zákonodarca v zmysle dôvodovej správy sleduje administratívne zjednodušenie pre novozałożených daňovníkov, ktorí by tak nemali sami žiadať o registráciu k dani z príjmov právnických osôb na predpísanom tlačive správcu dane, ako tomu bolo podľa právneho stavu účinného do 31. decembra 2022.

Zdanenie výnosov z komerčných dlhopisov

Došlo k zrušeniu výnimky pre zdanenie výnosov z komerčných dlhopisov vyplácaných daňovníkom s obmedzenou daňovou povinnosťou (daňovým nerezidentom). Výnosy z komerčných dlhopisov, ktoré sú jedným z nástrojov prefinancovania najmä rozvojových projektov firiem, plynúce daňovníkovi s obmedzenou daňovou povinnosťou zo zdrojov na území Slovenskej republiky po novom predstavujú príjem, ktorý bude podliehať zdaneniu na Slovensku.

Preventívna reštrukturalizácia

Novelizovaný zákon o dani z príjmov v nadväznosti na prijatý zákon o riešení hroziaceho úpadku v preventívnom konaní umožňuje daňovníkovi zahrnúť tvorbu opravných položiek k pohľadávkam voči dlžníkovi v preventívnom reštrukturalizačnom konaní do daňových výdavkov obdobne, ako je tomu v prípade pohľadávok voči dlžníkovi v „štandardnej“ reštrukturalizácii.

Obmedzenie daňovej uznateľnosti úrokových nákladov

S účinnosťou od 1. januára 2024 sa zavádza nové pravidlo, ktoré obmedzuje daňovú uznateľnosť úrokových nákladov, ktoré sa na rozdiel od už platných pravidiel nízkej kapitalizácie bude uplatňovať aj na úrokové náklady voči osobám, ktoré nie sú vo vzťahu k daňovníkovi závislými osobami.

Podstatou pravidla je zamedzenie erózii základu dane a presunu zisku do zahraničia cez obmedzenie nadmerne vysokých úrokových platieb. Zavedenie týchto pravidiel v zásade reflektuje aktuálny trend, ktorým je daňové zvýhodňovanie financovania činností z vlastných zdrojov daňovníka pred jeho cudzími zdrojmi.

Limitácia úrokových nákladov sa uplatní u daňovníkov, ktorých suma čistých úrokových nákladov, ktorá predstavuje kladný rozdiel medzi úrokovými nákladmi a úrokovými výnosmi, presiahne čiastku 3 mil. eur. Daňovník bude v takom prípade povinný zvýšiť základ dane o čisté úrokové náklady presahujúce 30% hodnoty ukazovateľa tzv. daňovej EBITDA.

Pre účely limitácie nákladových úrokov sa daňová EBITDA za príslušné zdaňovacie obdobie vypočíta ako úhrn základov dane daňovníka zvýšený o čisté úrokové náklady a uplatnené daňové odpisy.

Nové pravidlo o obmedzení úrokových príjmov sa bude uplatňovať prednostne pred pravidlami nízkej kapitalizácie, pričom v prípade, ak dôjde k ich uplatneniu, pôvodné pravidlá nízkej kapitalizácie sa už neuplatnia.

Zmeny v oblasti dane z pridanej hodnoty

S účinnosťou od 1. januára 2023 dochádza k viacerým zmenám aj v oblasti DPH.

► Oprava základu dane dodávateľom

Rozširuje sa rozsah oprávnených neuhradených pohľadávok, z ktorých si platiteľ môže dodatočne žiadať DPH od štátu prostredníctvom opravy základu dane pri nevyhnutných pohľadávkach.

Dodávateľ bude mať po novom nárok na opravu základu dane, ak od splatnosti pohľadávky uplynulo 150 dní a súčasne, ak táto pohľadávka: (a) nie je viac ako 1 000 eur vrátane dane a platiteľ preukáže, že vykonal akýkoľvek úkon, ktorý smeruje k získaniu úhrady pohľadávky, (b) je viac ako 1 000 eur vrátane dane a platiteľ preukáže, že sa domáha zaplata pohľadávky žalobou na súde (okrem rozhodcovského súdu), alebo je vy-máhaná v exekučnom konaní.

Dodávateľ bude však mať povinnosť vrátiť takto uplatnenú DPH, ak mu odberateľ dodatočne úplne alebo čiastočne uhradil dodávku tovaru či služby.

► Povinnosť odberateľa opraviť odpočítanú DPH

Spresňujú sa dodatočné podmienky, kedy musí dodávateľ vrátiť vyžiadanú DPH od štátu. Dodávateľ vráti do-datočne vyžiadanú DPH, ktorú si uplatnil na základe domáhania zaplata pohľadávky žalobou na súde, ak dodávateľ vezme žalobu späť, dôjde k zastaveniu súdneho konania z dôvodov na strane dodávateľa alebo súd úplne alebo sčasti neprizná platiteľovi uplatňovaný nárok. Povinnosť dodávateľa vyhotoviť o oprave doklad zostáva zachovaná.

► Registrácia na DPH po prekročení obratu

Osoby, ktoré vykonávajú výlučne oslobodené činnosti (napr. finančné, poisťovacie služby, dodanie a prenájom nehnuteľností) sa budú môcť dobrovoľne rozhodnúť, či sa budú po prekročení obratu 49 790 eur z týchto činností registrovať pre účely DPH.

► Vrátenie odpočítanej DPH pri krádeži

V prípade, ak bol platiteľovi odcudzený majetok s obstarávacou cenou nižšou ako 1 700 eur a dobou použiteľ-nosti viac ako rok a zároveň nejde o zásobu, nemusí vrátiť celú odpočítanú DPH. Po novom má platiteľ povin-nosť vrátiť iba pomernú časť odpočítanej DPH zodpovedajúcej zostatkovej cene, pričom sa na tento majetok bude nazeráť, akoby sa odpisoval štyri roky.

► Dočasné zníženie DPH pre vybrané subjekty

V období od 1. januára do 31. marca 2023 platí znížená sadzba DPH 10 % pre nasledujúce služby: (a) pre-prava osôb visutými a pozemnými lanovkami a lyžiarskymi vlekmami, (b) sprístupnenie krytých a nekrytých športových zariadení na účely vykonávania športu, (c) vstupné do umelých kúpalísk (napr. aquaparky), (d) reštauračné a stravovacie služby.

Článok pripravila

Advokátska kancelária MCL, s.r.o.

Carlton Savoy 2 Building, Mostová 2, 811 02 Bratislava

T: +421 2 4363 8154 | M: +421 948 328 168

micak@akmcl.sk | www.akmcl.sk

Zmeny v možnostiach pri predchádzaní a riešení úpadku podnikateľských subjektov

Jana MARKOVÁ

Rok 2022 priniesol viacero legislatívnych zmien, ktoré sa týkajú predchádzaniu a riešeniu úpadku podnikateľských subjektov. Zatiaľ čo niektoré právne predpisy hroziaci úpadok spomínali už v predchádzajúcich rokoch, systematicky ho neupravovali. Stalo sa tak až zákonom č. 111/2022 Z. z. o riešení hroziaceho úpadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorého ustanovenia zamerané na riešenie situácie podnikateľov, ktorým hrozí úpadok z dôvodu hroziacej platobnej neschopnosti v preventívnom konaní, nadobudli účinnosť 17. júla 2022. Konaním sa rozumie **verejná a neverejná preventívna reštrukturalizácia**.

Základným cieľom zákona bolo v súlade so smernicami Európskej únie poskytnúť dlžníkom dostatočný priestor na účinnú, efektívnu, rýchlu a transparentnú preventívnu reštrukturalizáciu ešte v počiatočnom štádiu, kedy úpadok iba hrozí. Má sa ňou zabrániť strate pracovných miest, know-how a riešeniu úpadku niektorým z insolvenčných konaní. Mala by sa ním maximalizovať celková hodnota pre veriteľov v porovnaní s tým, čo by získali v konkurze alebo v reštrukturalizácii, ako aj zabrániť zvyšovaniu nesplácaných úverov.

Hroziaci úpadok je už zadaný aj v zákone – konkrétne č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov. Podľa ustanovení zákona je dlžník v hroziacom úpadku, najmä ak mu hrozí platobná neschopnosť a tá mu hrozí, ak s prihliadnutím na všetky okolnosti možno dôvodne predpokladať, že v priebehu 12 kalendárnych mesiacov jeho platobná neschopnosť nastane. Zákon nerozlišuje medzi prvotnou a druhotnou platobnou neschopnosťou.

Dlžník je povinný predchádzať úpadku, sledovať svoju finančnú situáciu, ako aj stav svojho majetku a záväzkov a ak mu úpadok hrozí, je povinný prijať bez zbytočného odkladu vhodné a primerané opatrenia na jeho odvrátenie. Zároveň je tiež povinný zdržať sa konania, ktoré by mohlo ohroziť životaschopnosť jeho podniku. Podľa definície hroziaceho úpadku v čase krízy a z nej vyplývajúcich problémov – ako napr. rast cien vstupov a energií, zvyšujúcej sa inflácie, môže úpadok hroziť veľkému počtu podnikateľov.

Hroziaci dlžníkov úpadok signalizuje aj okolnosť, že je vedený v zozname dlžníkov podľa osobitných predpisov (ide o zoznamy neplatičov Sociálnej poisťovne, zdravotných poisťovní a Finančnej správy). V takom prípade je dlžník povinný posúdiť, či mu úpadok hrozí. V prípade ak štatutárny orgán dlžníka nemá dostatok odborných vedomostí alebo skúseností, je povinný vyhľadať pomoc odborníka – poradcu (prípadne viacerých poradcov), ktorý požíva dôveru veriteľov, má potrebné vedomosti a skúsenosti, ako aj technické a personálne vybavenie na posúdenie, či dlžníkovi hrozí úpadok a aké opatrenia je potrebné uskutočniť na prekonanie hroziaceho úpadku. Dlžník je vo verejnej preventívnej reštrukturalizácii povinný využiť poradcu. To neplatí, ak získa súhlas s poskytnutím dočasnej ochrany.

Štatutárny orgán dlžníka, ktorý sa dozvedel alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti sa mohol dozvedieť, že dlžníkovi hrozí úpadok, je povinný v súlade s požiadavkami potrebnej starostlivosti urobiť všetko, čo by v obdobnej situácii urobila iná rozumne starostlivá osoba v obdobnom postavení na jeho prekonanie. Počas hroziaceho úpadku je štatutárny orgán dlžníka povinný zohľadňovať spoločné záujmy veriteľov vrátane zamestnancov a ich zástupcov, spoločníkov a iných osôb, ktoré môžu byť hroziacim úpadkom dlžníka dotknuté.

Návrh na verejnú preventívnu reštrukturalizáciu je oprávnený podať dlžník, ktorý je právnickou osobou a pripojí k nemu koncept plánu a prílohy návrhu. Dlžník musí byť v čase podania návrhu zapísaný v registri partnerov verejného sektora.

Verejnú preventívnu reštrukturalizáciu súd povolí, ak je dlžník v hroziacom úpadku a nie je tu iná prekážka ustanovená zákonom. **Nepovolí ju**, ak možno predpokladať, že podnik dlžníka nie je životaschopný, najmä ak: existujú dôvody na jeho zrušenie; ak bol zrušený alebo je v likvidácii; ak vo vzťahu k nemu pôsobia účinky vyhlásenia konkurzu alebo začatia reštrukturalizačného konania; ak prebieha exekučné konanie alebo obdobné vykonávacie konanie na vymoženie peňažného nároku; ak nevedie účtovníctvo alebo nesplnil povinnosť uložiť účtovnú závierku do zbierky listín; ak urobil iné opatrenia ohrozujúce jeho finančnú stabilitu a ich následky neodstránil, najmä ak v posledných dvanástich mesiacoch pred podaním návrhu rozdelil zisk alebo iné vlastné zdroje.

K návrhu dlžník môže pripojiť **súhlas s poskytnutím tzv. dočasnej ochrany** nie starší ako 30 dní pred podaním návrhu a priebežnú účtovnú závierku a jej poskytnutie sa riadi ustanoveniam v zákone č. 111/2022 Z. z. Nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa skončila dočasná ochrana podľa zákona č. 421/2020 Z. z. z 8. decembra 2020 o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 29. decembra 2020.

Aktuálne súd poskytne dlžníkovi dočasnú ochranu v rozhodnutí o povolení verejnej preventívnej reštrukturalizácie na obdobie troch mesiacov, ak s jej poskytnutím vyjadrila súhlas väčšina veriteľov počítaná podľa výšky ich nespriaznených pohľadávok alebo vyjadrilo súhlas aspoň 20 % všetkých veriteľov počítaných podľa výšky ich nespriaznených pohľadávok a v koncepte plánu čiastočné odpustenie pohľadávky alebo uznanie jej čiastočnej nevymáhateľnosti nepresahuje u žiadneho z veriteľov 20 % jeho pohľadávky a odklad splácania žiadnej z pohľadávok nepresiahne jeden rok. Na súhlasy veriteľov spriaznených pohľadávok sa neprihliada. Dočasná ochrana sa považuje za poskytnutú v deň nasledujúci po dni zverejnenia v Obchodnom vestníku. Dlžník môže požiadať o predĺženie dočasnej ochrany o ďalšie 3 mesiace, ak o ňu požiada súd najskôr 30 dní a najneskôr 10 dní pred uplynutím dočasnej ochrany. Môže tak spraviť len so súhlasom veriteľského výboru, ak sa v rokovaniach o verejnom pláne dosiahol náležitý pokrok a predĺženie dočasnej ochrany je nevyhnutné na dosiahnutie účelu verejnej preventívnej reštrukturalizácie. Celkové trvanie poskytnutej dočasnej ochrany nesmie presiahnuť šesť mesiacov.

Čo hovoria štatistiky:

Od septembra 2021 do 16. júla 2022 nepožiadal podľa ustanovení vtedy platného zákona o dočasnú ochranu ani jeden podnikateľský subjekt. Aj keď sa dalo očakávať, že sa nový zákon premietne do praxe s určitým časovým oneskorením, do konca decembra 2022 nebolo vydané žiadne rozhodnutie o povolení verejnej preventívnej reštrukturalizácie, ani o dočasnej ochrane. Je otázne, či vzhľadom na veľmi náročné splnenie požiadaviek na schválenie verejnej preventívnej reštrukturalizácie nezvolia podnikatelia radšej riešenie úpadku ako prevenciu.

Dlžník sa môže počas verejnej preventívnej reštrukturalizácie dostať do úpadku, ale môže v nej pokračovať, ak sa dá dôvodne predpokladať, že bude schopný riadne a včas plniť všetky nové záväzky a dôjde k potvrdeniu verejného plánu súdom alebo dlžník odvráti úpadok inak; ak nie, súd bez zbytočného odkladu podá návrh na zastavenie konania o verejnej preventívnej reštrukturalizácii.

Ak ale dôjde k **úpadku dlžníka**, jeho definícia sa v zákone č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnkov nezmenila, zmenili sa ustanovenia o platobnej neschopnosti dlžníka. Podľa ustanovení zákona je dlžník v úpadku, ak je platobne neschopný alebo predĺžený.

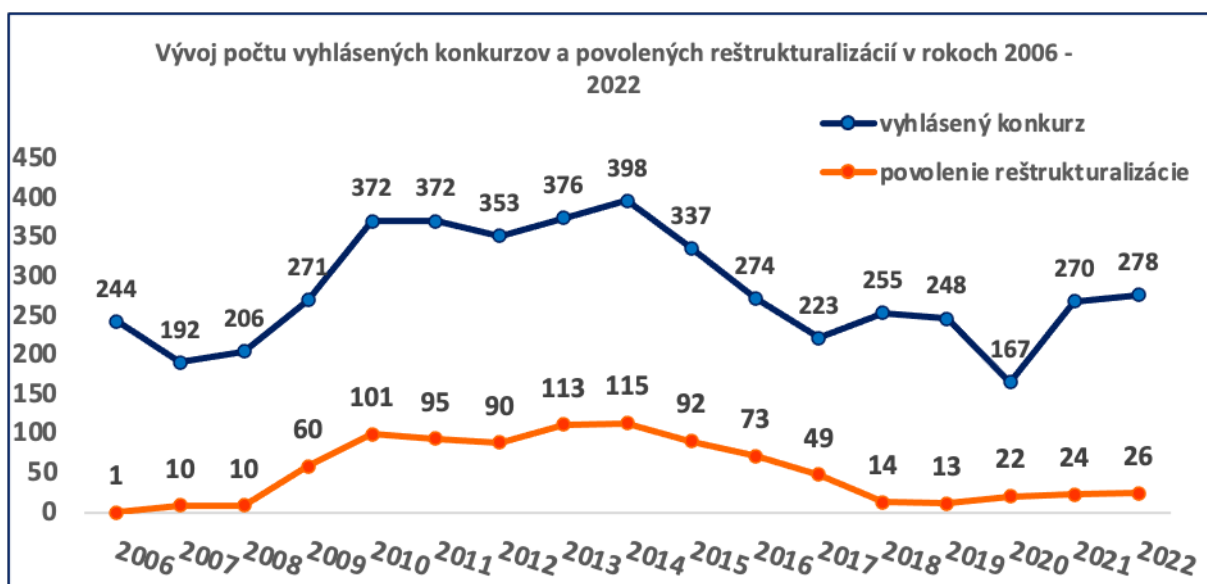

Za platobne neschopnú sa považuje právnická osoba, ktorá nie je schopná plniť **90 dní** po lehote splatnosti aspoň dva peňažné záväzky viac ako jednému veriteľovi. Za jednu pohľadávku pri posudzovaní platobnej schopnosti dlžníka sa považujú všetky pohľadávky, ktoré počas **90 dní** pred podaním návrhu na vyhlásenie konkurzu pôvodne patrili len jednému veriteľovi. Predpokladá sa, že právnická osoba je platobne schopná, ak so zreteľom na všetky okolnosti možno odôvodnene predpokladať, že v správe majetku alebo v prevádzkovaní podniku je možné pokračovať a rozdiel medzi výškou jej splatných peňažných záväzkov a peňažného majetku (tzv. medzera krytia) je menej ako desatina výšky jej splatných peňažných záväzkov, alebo v dobe nie dlhšej ako 60 dní medzera krytia pod takúto hranicu klesne.

Predĺžený je ten (bez zmeny v zákone), kto je povinný viesť účtovníctvo, má viac ako jedného veriteľa a hodnota jeho záväzkov presahuje hodnotu jeho majetku. Pri stanovení hodnoty záväzkov a hodnoty majetku sa vychádza z účtovníctva alebo z hodnoty určenej znaleckým posudkom, ktorý má pred účtovníctvom prednosť a prihliadne sa aj na očakávateľné výsledky ďalšej správy majetku, prípadne očakávateľné výsledky ďalšieho prevádzkovania podniku, ak možno so zreteľom na všetky okolnosti odôvodnene predpokladať, že bude možné v správe majetku alebo v prevádzkovaní podniku pokračovať.

Štatistiky v počte vyhlásených konkurzov a povolených reštrukturalizácií nenasvedčujú tomu, že by zmeny v legislatíve a zatiaľ ani vojnový konflikt na Ukrajine, či energetická kríza mali dopad na počet bankrotujúcich firiem v SR. O niekoľko mesiacov však môže byť situácia úplne iná.

Graf č. 1: Štatistika vývoja počtu vyhlásených konkurzov a povolených reštrukturalizácií od roku 2006 do roku 2022

Zdroj: CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.; Cribis Univerzálny register

Autorkou článku je Ing. Jana Marková z CRIF – Slovak Credit Bureau, s. r. o.

Kalendár podujatí SAF na rok 2023

8.2.2023

Odborná diskusia finančníkov: Ako odbrzdiť zaostávajúcu slovenskú ekonomiku

15.3.2023

Stretnutie finančníkov spojené s prezentáciou ankety „Procesná a technologická pripravenosť treasury“, realizovaná v spolupráci Advanced Risk Management, SAF a ČAT

13. – 14. apríl

EACT Summit, stretnutie delegátov 23 členských krajín spojené s odborným programom

27. apríl

Valné zhromaždenie SAF

17. máj

Konferencia Finančné riadenie podnikov

Máj

„Podarí sa zvýšiť výkonnosť tigra?“ - odborná diskusia finančníkov a politikov na tému, aké opatrenia je potrebné prijať na akceleráciu rastu ekonomiky Slovenska

Máj/jún

Odborný seminár Legislatívne zmeny a ich vplyv na podnikateľské prostredie

Jún

Workshop v spolupráci s Ministerstvom financií SR a Finančnou správou na tému patent box

Letný semester

Finančné riadenie podniku - prípadové štúdie predmet na EUBA Fakulta podnikového manažmentu

Prvý polrok 2023

Ocenenie Treasury projektu roka 2023, ocenenie vyhlásené SAF a EaY

14. – 16. september

Portorož CEE Trasury forum konferencia

27. – 29. september

Barcelona EuroFinance konferencia

Október

Cognac club, neformálne stretnutie finančníkov spojené s odbornou diskusiou na aktuálne ekonomické témy

Do septembra 2023

Anketa CFO roka

November

Odborný seminár Alternatívne zdroje financovania

Priebežne počas roka

Vydávanie časopisu Finančný manažér

redakcia

Ocenenie Treasury projektu roka 2023

Slovenská Asociácia finančníkov v spolupráci so spoločnosťou EY vyhlasuje ocenenie „Treasury projekt roka“. Prihlásiť je možné projekty ukončené do konca roka 2022 včítane.

Treasury projekt roka je ocenením tých, ktorí obohatili oblasť Treasury niečím zaujímavým a inovatívnym. Tieto projekty sú spravidla dielom nielen jednotlivcov, ale celých tímov, ktoré sú zložené zo zástupcov rôznych oblastí v rámci spoločností.

Nominácie by sme chceli zamerať okrem tradičných tém (likvidita, peňažné toky, platobný styk, nové IT systémy či implementácia inovatívnych technológií, riadenie rizík, apod.) i na projekty ktoré spočívali v tom, ako sa treasurerom podarilo včas sa prispôbiť novej COVID situácii na trhu, pomoci udržať firmu nad vodou, prípadne dosiahnuť i za sťažených podmienok rast. Takých príbehov nájdeme iste dosť a budú dostatočne inšpiratívne pre celú finančnú verejnosť.

Chceme Vás požiadať o pomoc s nomináciami finančných projektov, alebo riešení z Vašich firiem, alebo firiem partnerských, ktoré majú súvislosť s treasury aktivitami vo firmách. Nominovať môžete kohokoľvek či akýkoľvek zaujímavý počin z oblastí treasury a financií.

Zaujímá nás napríklad, ako sa treasury tím postavil k špecifickým výzvam, aká bola východzia situácia/ problém, ktorý sa riešil, aké bolo použité riešenie a aké boli prínosy, včítane dopadov a skúseností z realizácie výsledkov projektov.

Tešíme sa na Vaše nominácie na ocenenie „Treasury projekt roka“ a veríme, že sa dočkáme inšpiratívnych príspevkov. Vaše návrhy nominácie (názov spoločnosti, kontaktnú osobu a krátky popis) môžete zasielať do 30. apríla 2023 na email: kancelaria@asocfin.sk .

Slávnostné vyhlásenie ocenenia „Treasury projekt roka 2023“, včítane odovzdania cien výhercom prebehne v rámci výročnej konferencie FRP 2023, ktorá je plánovaná na jún 2023.

Toto ocenenie nadväzuje na „EACT Treasury Award“, ktoré organizuje EACT, ktorej je SAF členom. SAF má možnosť nominovať jeden projekt za Slovensko i do ocenenia EACT Treasury AWARD 2023, ktorého výsledky budú vyhlásené na EACT summite, ktorý sa uskutoční 13. – 14.apríla 2023 v Bruseli. Nominácia projektu za SAF bude znamenať ocenenie projektu na medzinárodnej úrovni.

SAF Slovenská asociácia
finančníkov

Stručný prehľad správ a informácií SAF

Energodotácie od MHSR

Nižšie nájdete link k výzve na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na pokrytie dodatočných nákladov v dôsledku zvýšenia cien plynu a elektriny z kapitoly Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

<https://energodotacie.mhsr.sk/vyzva.html>

Záznam z webináru Ako elektronizácia & AI ovplyvňuje účtovníctvo

Ak ste sa nemohli zúčastniť webináru, máte možnosť pozrieť si záznam. Svoje otázky môžete písať do komentárov alebo posilať na kancelaria@asocfin.sk a požiadame speakrov o odpovede.

Záznam z webináru nájdete tu: <https://www.youtube.com/watch?v=cBy9pvP0ZW0>

SAF sa dlhodobo venuje téme superodpočtu.

Údaje k superodpočtu za minulý rok spracovala spoločnosť CRIF SK. Ak Vás téma superodpočtu zaujíma, budeme sa jej venovať aj v rámci diskusie finančníkov 8.2.2023.

V minulom roku využilo možnosť uplatnenia superodpočtu na výskum a vývoj 494 subjektov. Tie spoločne čerpali vyše 283 miliónov eur. Ako ďalej vyplýva z analýzy spoločnosti CRIF SK, pri 21-percentnej sadzbe na dani z príjmov tak tieto spoločnosti ušetrili takmer 60 mil. eur.

Na čelo rebríčka superodpočtov sa po dvoch rokoch absencie v zozname vrátil U. S. Steel Košice s rekordným, 65-miliónovým superodpočtom.

Celý článok nájdete na: https://www.webnoviny.sk/vofinanciach/superodpocet-si-uplatnilo-skoro-patsto-friem-na-celo-rebricka-sa-vratil-u-s-steel-kosice-a-zatriasol-statistikami/?fbclid=IwAR3oNywviFy9c--C-uUaQB8xtixF3onjbSTVhfrNwVPb_MV111iUViiLjEQ

Miesto akcelerácie ekonomického rastu, ďalší premeškaný rok!

Zrozumiteľnosť a predvídavosť boli kľúčové faktory úspešnej daňovej reformy 2004, na ktorej sa SAF aktívne podieľala, a od ktorej na budúci rok uplynie 20 rokov. Vďaka reforme sa Slovensko stalo stredoeurópskym ekonomickým tigrom.

Miesto daňovo-odvodovej reformy, ktorá mala akcelerovať ekonomický rast Slovenska parlament schválil štátny rozpočet na rok 2023, predložený vládou na poslednú chvíľu. Spolu so štátnym rozpočtom prijal nesystémové legislatívne opatrenia, ktoré napriek pomoci firmám v energetickej kríze neprinesú očakávaný efekt celkovej podpory ekonomiky. Skôr naopak, neprímerane zaťažia niektoré firmy, ktoré potrebujú značné finančné investície na splnenie významných technologických zmien, vyvolaných energetickou krízou a potrebou dosiahnutia „zelených cieľov“, mimoriadnymi odvodmi. Neskoro prijaté opatrenia spôsobujú problémy firmám nielen z hľadiska dlhodobého dopadu na podnikateľské prostredie, ale i na administratívu a prácnosť pri komunikácii s Finančnou správou.

Slovensko po prijatí nesystémových zmien bez odbornej diskusie nevyhnutne potrebuje daňovú a odvodovú reformu. SAF, ako vždy aj v minulosti, je pripravená na spoluprácu pri príprave a zavedení zrozumiteľného

a predvídateľného systému zdaňovania podnikateľských aktivít tak, aby sa Slovensko opäť stalo ekonomickým tigrom.

Národná banka Slovenska zaviedla od 1. februára 2022 okamžité platby na Slovensku, ktoré sú inovatívny a moderný spôsob platenia. Aktuálne je na Slovensku dostupný pre klientov troch komerčných bánk (Slovenská sporiteľňa, VÚB a Tatrabanka), ktoré majú významný podiel na slovenskom trhu. Klienti spomínaných bánk majú možnosť zasielať a prijímať okamžité platby do ktorejkoľvek banky v SEPA priestore, ktorá poskytuje tento typ platieb. Treba však poznamenať, že podvody sú stále hlavným problémom účastníkov prevodu finančných prostriedkov, pokiaľ ide o platby všeobecne a konkrétnejšie aj v oblasti okamžitých platieb. Napriek tomu, že na Slovensku sú okamžité platby v začiatkoch je tu veľký potenciál na ich využívanie najmä v biznis priestore. Kolegovia z iných európskych krajín však majú už praktické skúsenosti a preto na základe diskusie v rámci Európskej asociácie podnikových treasury (EACT), pripravili stanovisko k návrhu Európskej komisie k okamžitým platbám. Návrh Komisie nariadiť proces kontroly, či sa IBAN príjemcu zhoduje s menom príjemcu pre okamžité prevody, je veľmi dôležitým krokom vpred a EACT ho podporuje, považuje ho však za nedostatočný. Stanovisko má preto zdôrazniť obavy podnikových finančníkov a navrhnúť riešenia na ich odstránenie.

Slovenská Asociácia finančníkov sa tento rok zapojila v rámci spolupráce s EY do 2. ročníka prieskumu Digitalizácia v Treasury.

Radi by sme vás preto požiadali o odpovede na niekoľko otázok súvisiacich s tým, ako digitalizácia a automatizácia ovplyvňujú vašu prácu a aký máte na ne názor.

V prieskume bude okrem iného zaujímavé sledovať postupný proces digitalizácie a automatizácie rôznych treasury oblastí, zmeny v prioritách treasury manažérov a CFO, trhový podiel technologických firiem na trhu TMS a v neposlednom rade aj reakcie firiem na aktuálny makroekonomický vývoj.

Prieskum nájdete TU: https://globaleysurvey.ey.com/jfe/form/SV_9uwekmxwuRvG0zY a jeho vyplnenie vám zaberie len pár minút.

Prieskum v anglickom jazyku nájdete TU: https://globaleysurvey.ey.com/jfe/form/SV_23GukzvtddpsiWi

Termín ukončenia prieskumu je 8.2.2023

Na výsledky prieskumu ste isto zvedaví aj vy, a preto Vás o výsledkoch budeme informovať.

Vopred ďakujeme za Váš čas!

EACT navrhuje, v prípadoch, keď ide o okamžitý prevod medzi dvoma právnickými osobami, aby sa ako doplnkový nástroj na správnu identifikáciu právnických osôb mohol použiť jedinečný identifikátor subjektu, ako napríklad globálny identifikátor právnickej osoby (LEI), národné daňové identifikačné číslo, alebo miestne registračné čísla. Celé stanovisko EACT nájdete v prílohe.

Vážení kolegovia, pokiaľ máte skúsenosti s okamžitými platbami vyjadrite prosím názor, prípadne podporu k tejto iniciatíve. Uvedený materiál po jeho pripomienkach bude využitý na advokačné iniciatívy a stretnutia, ktoré EACT organizuje v najbližších týždňoch s orgánmi ECB a EK.

Vaše vyjadrenia a postrehy nám posielajte na kancelaria@asocfin.sk

Celé stanovisko EACT si môžete prečítať TU: <https://asocfin.sk/wp-content/uploads/2023/01/EACT-Instatnt-payments.pdf>

redakcia

Pripomienkujeme a vylepšujeme legislatívu

VAŠE 2% PRE LEPŠIE ZÁKONY

www.asocfin.sk

Slovenská asociácia finančníkov ako občianske združenie je opäť zaregistrovaná ako prijímateľ 2 % z daní. Budeme radi, keď podporíte našu činnosť aj touto formou.

ÚDAJE O PRIJÍMATEĽOVI:

Obchodné meno alebo názov:

Slovenská asociácia finančníkov

Sídlo:

Drieňová 68/3, 82101 Bratislava

Právna forma:

Občianske združenie

Identifikačné číslo prijímateľa (IČO):

31769667

AKO ODBRZDIŤ ZAOSTÁVAJÚCU SLOVENSKÚ EKONOMIKU

8.2.2023

14:00

DISKUSIA FINANČNÍKOV

BUDOVA SLSP
TOMÁŠIKOVA
48 BRATISLAVA

14:10 – 14:40

Čo čaká ekonomiku Slovenska v roku 2023?

Porazíme infláciu?

Ustoja firmy energetickú krízu?

Čo pomôže naštartovať ekonomiku?

ĽUDOVÍT ÓDOR
viceguvernér NBS

14:40 – 15:10

Má digitalizácia dopad na trh práce, na verejné financie?

Existuje súvislosť medzi digitalizáciou a
produktivitou, digitalizáciou a

zamestnanosťou a hospodárskym rastom?

MIKULÁŠ LUPTÁČIK
emeritný profesor Ekonomickej
univerzity Viedeň

15:10 – 15:40

FILIP KASNÁR
manažér
Novo Consulting

Dokáže podpora vedy, výskumu a inovácií pomôcť firmám zvýšiť konkurencieschopnosť?

Sú nástroje ako superodpočet, patent box, správne nástroje na dosiahnutie tohto cieľa? Aké sú skúsenosti?

16:00 – 16:15

JIŘÍ ŽEŽULKA
prezident
Finančnej správy

Čo čaká firmy v roku 2023 v daňovej legislatíve?

Čakajú nás zásadné zmeny zákonov, ktoré pomôžu ekonomike?

DANIELA KL'UČKOVÁ
generálna riaditeľka sekcie
daňovej a colnej MFRS

PANELOVÁ DISKUSIA:

16:15 – 16:45

Čo pomôže akcelerovať slovenskú ekonomiku?

Po ukončení diskusie bude občerstvenie

kontaktné údaje: 0905 829 030, kancelaria@asocfin.sk,
počet miest je obmedzený, prednosť budú mať skôr prihlásení

Slovenská asociácia
finančníkov

ORGANIZÁTOR

HLAVNÝ PARTNER

ENGLISH SUMMARY

On the last page we provide brief English summaries of all papers presented in the current issue of our quarterly journal.

EDITORIAL

Mr. Miroslav Krajčovič, member of the SAF board prepared the editorial note focused on new developments in artificial intelligence and its utilization.

PROFESSIONAL AND THEORETICAL TOPICS

SUPER-DEDUCTIONS FOR RESEARCH AND DEVELOPMENT IN 2021: A REPEATED 200 PERCENT RATE PROVIDED RECORD RESULTS

JANA ŠNIRCOVÁ

E-INVOICING THROUGH PURCHASING PORTALS – OPINION FROM THE SUPPLIER’S POSITION

PETER DANIEL

IT’S TIME TO PAY ATTENTION TO A.I. – PART 1

MIROSLAV KRAJČOVIČ

WHAT CHANGES IN THE TAX LEGISLATION AWAIT ENTREPRENEURS IN THE NEAREST PERIOD

LAWYER’S OFFICE MCL, S.R.O.

CHANGES IN THE OPTIONS FOR PREVENTING AND RESOLVING THE BANKRUPTCY OF BUSINESS ENTITIES

JANA MARKOVÁ

ASSOCIATION PAGES

- CALENDAR OF SAF EVENTS FOR 2023
- BRIEF OVERVIEW OF SAF NEWS AND INFORMATION
- DONATE 2% TAXES TO SAF
- INVITATION TO DISCUSSION OF CORPORATE TREASURERS